

ДіВ-
УАТА

РОМАН

Емма
Кнайм

**Емма Клайн
Дівчата**

© Emma Cline, 2016

© Penguin Random House LLC, обкладинка 2017

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

Дівчата

Пролог

Розсміявшись, я звела очі і затримала погляд на дівчатах.

Спершу звернула увагу на їхнє волосся, довге і нерозчесане. Тоді на коштовності, які виблискували на сонці. Троє з них були так далеко, що я побачила лише контури їхніх облич, проте одразу зрозуміла, що вони відрізняються від усіх інших у парку. Сім'ї юрмляться нерівними чергами, чекаючи на сосиски і бургери з відкритого гриля. Жінки в картатих блузках поспішають до своїх кавалерів, діти кидають бруньки евкаліпта, схожі на диких курчат, які розбігаються по ділянці. Ці довговолосі дівчата якимось плавно пропливають над тим, що відбувається навколо них, трагічно й особливо. Неначе царівни у вигнанні.

Я розглядала дівчат безсоромно, відверто роззявивши рота: мені здавалося неможливим, щоб вони звернули на мене увагу чи помітили мене. Мій гамбургер – забутий на колінах, легкий вітерець ніс слабкий сморід від річки. Це був вік, коли я негайно розглядала й оцінювала інших дівчат, підраховуючи свої вади, тому одразу ж помітила, що темноволоса була найвродливішою. Я припустила це ще до того, як побачила їхні обличчя. Здавалось, її оточує якась загадковість, брудна сукня «смок» ледь прикривала сідниці. Її загороджувала рудоволоса, старша дівчина, одяг якої був так само пошарпаний. Неначе її щойно витягли з озера. Їхні дешеві персні були схожі на ще один ряд кісточок пальців. Дівчата були вкрай стурбованими, краса і огида водночас, хвиля настороженості супроводжували їх, коли вони йшли парком. Матері поглядом шукали своїх дітей, і спонукало їх до цього відчуття, незрозуміле їм самим. Жінки тримали за руки своїх кавалерів. Як завжди, сонце пробивалося крізь дерева, – сонні верби, пориви гарячого вітру над покривалами для пікніка – але буденність стривожили дівчата, пройшовшись звичним світом. Витончено і легковажно, розтинаючи його, як акули море.

Частина перша

Усе починається з «форда», що піднімається вузькою дорогою на малих оборотах, гул над жимолостю згущує серпневе повітря. Дівчата на задньому сидінні тримаються за руки, вікна авто опущені, що дозволяє ночі проникати всередину. Грає радіо, аж доки водій, несподівано розсердившись, різко вимикає його.

Вони перелазять через ворота, на яких досі висять різдвяні вогні. Спершу зустрічаються з німою тишею будиночка сторожа; той дрімає на дивані, його босі ноги притулені одна до одної, неначе батони. Його дівчина у ванній кімнаті стирає нечіткі дуги косметики з очей.

Наступний – головний дім, де вони налякали жінку, що читала в спальні для гостей. На тумбочці в склянці тремтіла вода. Жінка у вологих від поту бавовняних кальсонах. Її п'ятирічний син поруч з нею нишком бурмотів якісь нісенітниці, лише щоб не спати.

Вони загнали всіх до вітальні. Мить, коли налякані люди розуміли солодку повсякденність своїх життів, – ковток апельсинового соку зранку, різкий поворот на велосипеді, – вже минула. Їхні обличчя змінилися, неначе відкрилася завіса; розімкнулася потойбіч очей.

Я так часто уявляла собі ту ніч. Темна гірська дорога, похмуре море. Жінка звалилася на нічний газон. І хоч за багато років подробиці стерлися з пам'яті, нарощуючи шар за шаром, коли я почула, як близько півночі відмикається замок, це було перше, про що я подумала.

Незнайомиць на порозі.

Я зачекала на звук, щоб виявити його джерело. Сусідська дитина товче по сміттєвому баку на тротуарі. Олень проривається крізь кущ. Це все, чим може бути, казала я собі, це далеке деренчання в іншій частині будинку, і намагалась уявити, яким безневинним знову буде здаватися простір при денному світлі, яким спокійним і безпечним.

Але шум тривав, різко вриваючись до реального світу. З іншої кімнати долинав сміх. Голоси. Двигтіння холодильника. Я хапалася за пояснення, але на думку спадало лише найгірше. Зрештою, так і мало все закінчитися. Загнана в пастку в чужому будинку, серед фактів і звичок життя когось іншого. Мої голі ноги, пописані варикозними венами, – якою слабкою я б здавалася, якби вони зайшли до мене, жінка середнього віку метушиться по кутках.

Я лежала в ліжку, затамувавши подих, пильно дивлячись на зачинені двері. Чекаючи непроханих гостей, жахи, які я уявляла, набували людської подоби і заповнювали кімнату – як я розуміла, героїв серед них не буде. Лише незрозумілий страх перед фізичним болем, який мені, мабуть, доведеться вистраждати. Я не намагатимусь тікати.

Я встала з ліжка лише після того, як почула дівочий голос. Високий і безневинний. Однак то не сильно втішало – це була Сюзен та інші дівчата, але від того нікому не стало легше.

Я жила в чужому будинку. За вікном похмурі густі приморські кипариси, петля з солоного повітря. Я харчувалася необдуманно, як у дитинстві – жадібно ковтала спагеті, затерте сиром. У горлі пощипувала содова. Я поливала кімнатні рослини Дена один раз на тиждень, переносючи кожну до ванної кімнати, стромляла кожен горщик під кран, аж доки ґрунт добре зволожиться. Не раз я струшувала відмерле листя у ванну.

Спадщину, яку я отримала з фільмів своєї бабусі – її багатогодинні усмішки, невідступні усмішки на плівку, її шапка охайно зачесаних кучерів, – розтратила ще десять років тому. Я посідала проміжне місце в житті інших людей, працюючи доглядальницею з проживанням. Удосконалювала свою благородну непомітність носінням нежіночного одягу, зберіганням на обличчі приємного, нечіткого виразу садової статуї. Саме приємність і була важливою, оскільки магічний трюк з невидимістю був можливим, лише коли

здавалося, що все так, як і має бути. Неначе це було те, чого я теж хотіла. У мене були різні підопічні. Дитина з особливими потребами, яка боялась електричних розеток і світлофорів. Старша жінка, що дивилася ток-шоу в той час, як я відраховувала їй пігулки на блюдці, блідо-рожеві капсули, схожі на дрібненькі цукерки.

Коли я втратила останню роботу, а іншої ще не знайшла, Ден запропонував свій будинок для відпочинку – доброзичливий жест давнього друга – начебто таким чином я зроблю йому послугу. Світло ліхтарів заповнювало кімнати розмитим мороком, як в акваріумі, дерев'яна частина будинку роздувалась і набухала від вологи. Будинок неначе дихав.

Пляж не мав популярності. Надто холодно, не було устриць. Уздовж єдиної дороги через місто тягнулися ряди трейлерів, розміщені розтягненими партіями, – флюгери скрипіли під час вітру, ґанки огорожені побіленими буйками і рятівними колами, оздобленням бідних людей. Іноді я курила трішки опушену пікантну марихуану від колишнього господаря, а тоді йшла до магазину в місто. Завдання, яке я могла виконувати так само умовно, як мити посуд. Він міг бути чистий, а міг бути брудний, і така варіативність мені подобалося, оскільки так урізноманітнювались мої дні.

Я рідко бачила кого-небудь надворі. Єдині підлітки в місті, здавалось, повбивали себе жахливо жорстокими способами – я чула про пікапи, що зіткнулись о другій годині ночі, про ночівлю в гаражі-автофургоні, яка закінчилась отруєнням чадним газом, про мертвого футбольного захисника. Я не знала, чи цю проблему породжувало замиське життя, надлишок часу, нудьга, транспортні засоби для розваг, чи, можливо, це була проблема всієї Каліфорнії, схильність до легковажного неоправданого ризику і дурнувятих кіношних трюків.

В океан я взагалі не заходила. Офіціантка в кав'ярні сказала, що це нерестовище великих білих акул.

З яскраво освітленої кухні вони дивилися на мене, неначе єноти зі звалища. Дівчина скрикнула. Хлопець став на повний зріст. Їх було лише двоє. Моє серце неймовірно шаленіло, але вони були такі юні – я вирішила, що це місцеві увірвалися на дачу. Я не помру.

– Якого біса? – хлопець поставив пляшку з пивом на стіл. Дівчина притулилася до нього. Хлопцеві на вигляд було близько двадцяти. Він був одягнений у шорти з накладними кишенями і високі білі шкарпетки. Під борідкою ховалися рожеві вугрі. Але дівчина була зовсім крихітка. П'ятнадцять, шістнадцять, її бліді ноги мали синюватий відтінок.

Я намагалася зібрати всю відвагу, хапаючись за поділ своєї довгої футболки. Коли я сказала, що зателефоную копам, хлопець фиркнув.

– Уперед, – він обійняв дівчину ще міцніше. – Зателефонуйте копам. Знаєте що? – він витяг свій мобільний. – Чорт забирай, та я сам їм зараз зателефоную.

Частина страху, яку я тримала у грудях, раптом розчинилася.

– Джуліан?

Я хотіла сміятися – востаннє я бачила його, коли йому було тринадцять. Тоді він був худорлявий і несформований. Єдиний син Дена і Еллісон. Над ним тряслися, як над розбитим яйцем, возили на конкурси з віолончелі по всій західній частині Сполучених Штатів. Уроки китайської по четвергах, чорний хліб і жувальні вітаміни, батьки захищали його від будь-яких невдач. Зрештою, він опинився в Каліфорнійському державному університеті Лонг-Біч чи Ірвіну. Пам'ятаю, там були якісь проблеми. Відрахування чи, можливо, якась легша форма покарання, а саме додатковий рік навчання в коледжі. Джуліан був сором'язливою, чутливою дитиною. Він щулився навіть від радіо в авто чи незнайомої їжі. Тепер під його сорочкою розповзалось тату у вигляді абстракцій. Він мене не пам'ятає, та й не мав би. Я була жінка, яка не входила до кола його еротичних уподобань.

– Я живу тут уже кілька тижнів, – сказала я, усвідомлюючи, що мої ноги оголені, а також соромлячись, що згадала про поліцію. – Я

подруга твого батька.

Я бачила, що він щосили намагається пригадати мене, зрозуміти, хто я.

– Іві, – мовила я.

Досі нічого.

– Я жила в квартирі в Берклі. Поруч з будинком твого вчителя з віолончелі. – Ден іноді заходив з Джуліаном ненадовго після уроків. Джуліан жадібно пив молоко і оббивав ніжки мого стола, копаючи їх, мов запрограмований.

– О, чорт, – сказав Джуліан. – Так. – Я не могла сказати, чи він справді згадав мене чи я просто назвала достатньо заспокійливих деталей.

Дівчина повернулася до Джуліана, її обличчя нічого не виражало.

– Все гаразд, крихітко, – сказав він, цілючи її в лоба, – його лагідність була несподівана.

Джуліан усміхнувся мені, і я зрозуміла, що він п'яний чи, можливо, одурманений наркотиками. Його обличчя масне, тіло надто спітніле, проте аристократичні манери він здобув, ще коли лише вчився говорити.

– Це Саша, – сказав він, штовхаючи ліктем дівчину.

– Вітаю, – вона ніяково глянула. Я й забула, що дівчата-підлітки можуть бути такі одурманені: бажання кохати так ясно виблискувало в неї на обличчі, що це навіть збентежило мене.

– І Саша, – сказав Джуліан, – це...

Очі Джуліана намагались зосередитися на мені.

– Іві, – нагадала я йому.

– Так, – сказав він, – Іві.

Він ковтнув пива, бурштинова пляшка поглинала яскраве світло. Він дивився повз мене. Розглядав меблі, вміст шаф, неначе це був мій будинок, а він сторонній.

– Господи, то ви, мабуть, подумали, що ми увірвалися в дім, чи щось на кшталт того?

– Я подумала, що ви з місцевих.

– Сюди одного разу вже вривалися, – сказав Джуліан. – Коли я був дитиною. Нас тут не було. Вкрали лише наші костюми для підводного плавання і пакунок з морськими вушками з морозилки. – Він знову потяг пива.

Саша не зводила очей з Джуліана. Вона була одягнена в підрізані, подерті джинси, які зовсім не підходили для холодного узбережжя, і завелику на неї трикотажну сорочку, яка, очевидно, належала йому. Рукава були обдерті і, схоже, мокрі. Її макіяж був жахливий, але я помітила ще дещо. Я бачила, що вона нервувалася, коли дивилася на неї. Я розуміла це хвилювання. Коли я була в її віці, то вагалася, як мені поводитися, чи не йду я надто швидко, чи не помічають інші мій внутрішній дискомфорт і напруженість. Неначе всі безупинно оцінювали мою поведінку і вважали її незадовільною. Мені здалося, що Саша була ще зовсім юна. Надто юна, аби бути тут з Джуліаном. Вона, здається, розуміючи, про що я думаю, пильно дивилася на мене зі здивованою зухвалістю.

– Мені шкода, що батько не попередив тебе, що я тут, – сказала я. – Я можу лягти в іншій кімнаті, якщо ви хочете більше ліжко. Чи якщо ви хочете залишитися тут самі, я щось вигадую...

– Ні, – мовив Джуліан. – Ми з Сашею можемо спати будь-де, еге ж, крихітко? До того ж ми лише проїздом. Дорогою на північ. Їду за травною, – сказав він. – Я їжджу з Лос-Анджелеса до Гумбольта щонайменше раз на місяць.

Як я зрозуміла, Джуліан подумав, що я буду вражена.

– Я не продаю її, нічого такого, – продовжував Джуліан, поступаючись. – Лише перевозжу. Все, що мені потрібно, – це кілька водонепроникних мішечків і поліцейський сканер.

Саша здавалася схвильованою. Чи не буду я зайва?

– Звідки ви знаєте мого батька? Нагадаєте? – запитав Джуліан. Осушивши банку з-під пива, відкрив іншу. Вони принесли з собою кілька упаковок. Також на відкритому місці лежали й інші запаси: суміш для походів з горішками. Запакована пачка жувальних черв'ячків, прим'ятій кульок з фаст-фуд.

– Ми зустрілись у Лос-Анджелесі, – сказала я. – Ми жили разом деякий час.

Ми з Деном жили в одній квартирі на Веніс-Біч наприкінці сімдесятих. Веніс з її вуличками третього світу, пальмами, які стукають у вікна під час теплого нічного вітру. Я жила на гроші, отримані з фільмів бабусі, працюючи над тим, щоб отримати сертифікат медсестри. Ден хотів стати актором, але, очевидно, йому не судилося. Натомість він одружився з жінкою з багатой сім'ї і відкрив свою компанію з продажу заморожених вегетаріанських продуктів. Тепер у нього власний будинок у Пасіфік-Хайтс.

– Ой, зачекайте, його подружка з Веніс? – здається, Джуліан раптом почав енергійніше реагувати. – Як ще раз, ви кажете, вас звати?

– Іві Бойд, – сказала я, і те, як різко змінилося його обличчя, здивувало мене: часткова ясність і справжній інтерес.

– Зачекайте, – сказав він, забравши руку від дівчини, і вона сердито глянула на нього за це. – Ви та леді?

Можливо, Ден розповідав йому, наскільки кепськими були мої справи. Ця думка збентежила мене і я рефлекторно торкнулась обличчя. Стара, ганебна звичка з підліткового віку, неначе я хотіла прикрити прищик. Як завжди, рука на підборідді, теребить рота. Неначе так я не привертала б до себе уваги, у такий спосіб роблячи лише гірше.

Джуліан тепер був схвильований.

– Вона була в цьому культурі, – розповідав він дівчині. – Еге ж? – запитав він, повернувшись до мене.

У мене в животі утворилася западина. Джуліан і далі різко дивився на мене в очікуванні. Його дихання було хмільне і п'яне.

Того літа мені було чотирнадцять. Сюзен було дев'ятнадцять. Ми іноді курили фіміам, який спричиняв млявість і поступливість. Сюзен читала старий випуск «Плейбоя». Ми приховували непристойні яскраві поляроїди і обмінювалися ними, як бейсбольними картками.

Я знала, як легко це могло статися, минуле зовсім поруч, неначе безпорадна пізнавальна помилка оптичної ілюзії. Загальна атмосфера дня була пов'язана з певними окремими предметами: шифоновий шарф моєї матері, вологість розрізаного гарбуза. Певні форми тіней. Навіть спалах сонячного світла на капоті білого автомобіля міг викликати моментальне збурення в мені, передбачаючи невеличку щілину повернення. Я побачила стару помаду фірми «Ярдлі» – тепер не косметика, а лише крихкий віск, – яку продавали в Інтернеті майже за сотню доларів. Тож дорослі жінки могли знову відчувати її запах, хімічний склад. Як сильно люди хотіли цього – знати, що їхнє життя *вирувало*, що колишня особистість досі існує всередині них.

Було стільки речей, які повертали мене в минуле. Присмак сої, дим у чийомусь волоссі, вкриті травою пагорби, що біліють у червні. Розташування дубів і валунів, яке я бачила краєм ока, могло різко відкрити щось у моїх грудях, долоні ставали слизькими від адреналіну.

Я очікувала на відразу від Джуліана, можливо, навіть страх. Це була б логічна реакція. Але я була збентежена тим, як він на мене дивився. В його погляді було щось на зразок благоговіння.

Його батько, мабуть, розповів йому. Літо в будинку, що обсипається, засмаглі маленькі дітки. Коли я вперше спробувала сказати Денові, в ту ніч, коли у Веніс згасло світло і ми сиділи при свічках, у вирішальній інтимній обстановці, він вибухнув від сміху. Помилково сприйнявши тишу в моєму голосі за жартівливий тон. Навіть після того, як я переконала Дена, що говорю правду, він розповів про ранчо, на якому було вчинено такий же пародійний жарт. Це нагадувало фільм жахів з поганими спецефектами, неначе підвісний мікрофон опустили в кадр, щоб кривавій бійні надати відтінку комедії. Я відчувала полегшення від перебільшення моєї віддаленості, віднесення моєї участі до збірки чергових історій.

Допомогло те, що про мене не згадувалося в більшості книжок. Ні в книжках з м'якими обкладинками, кривавими назвами, глянцеви-

сторінками з фотографіями з місця злочину. Ні в менш популярних, але більш докладніших томах, написаних прокурором, насичених деталями, навіть такими, як неперетравлене спагеті, яке вони знайшли в шлунку маленького хлопчика. Кілька рядків, у яких колишній поет згадав про мене, заховалися в книжці, наклад якої було повністю розпродано. Книжці, у якій автор неправильно написав моє ім'я, до того ж, ніяк не пов'язавши його з моєю бабусею. Той же поет також заявив, що ЦРУ готує порнофільм з одурманеною від наркотиків Мерлін Монро в головній ролі, що ці фільми продаються політикам і главам іноземних держав.

– Це було дуже давно, – сказала я Саші, але її обличчя нічого не виражало.

– Та все ж, – радісно сказав Джуліан. – Я завжди думав, що це було красиво. Божевільно, але красиво, – сказав він. – Невдалий прояв, однак прояв. Артистичний імпульс. Треба зруйнувати, аби створити всі ці штучки індуїзму.

Я б сказала, що він сприймав моє спантеличення і шок як підтвердження.

– Господи, я не можу навіть уявити, – сказав Джуліан. – Фактично бути серед чогось подібного.

Він чекав на мою реакцію. Я відчувала запаморочення в пастці світла кухні: невже вони не помітили, що в кімнаті надто багато світла? Я навіть не могла розібрати, чи гарною була дівчина. Її зуби мали жовтуватий відтінок.

Джуліан підштовхнув її ліктем.

– Саша навіть не здогадується, про що ми говоримо.

Майже кожен знав принаймні про одну з подробиць. Діти з коледжу іноді одягалися, як Рассел на Хелловін, руки вимашуючи кетчупом, випрошеним в їдальні. Група блек-метал використала серце на обкладинці альбому, таке ж нерівне серце, як Сюзен залишила на стіні Мітча. У крові жінки. Але Саша, здавалось, була така юна, чому вона мала б чути про це? Чому б це мало її цікавити? Вона, безперечно, була глибоко переконана, що в житті відбувається

лише так, як відбувається на її власному досвіді. Неначе є лише єдиний можливий шлях перебігу подій, неначе роки ведуть тебе коридором до кімнати, у якій на тебе чекає твоє незмінне я – незріле, готове до розкриття. Іноді так сумно усвідомлювати, що ти ніколи там не був. Що ти прожив усе життя, швидко пронісшись поверхнею, а роки минали, не знаючи щастя.

Джуліан пестив волосся Саші.

– Це була гучна справа, чорт забирай. Хіпі вибивають людей у Марині.

Його обличчя виражало знайомий запал. Таке ж завзяття було в людей на онлайнних форумах, які, здавалось, ніколи не стихнуть чи втратять інтерес. Приймаючи вже відомий тон, вони боролися за право приміряти маску освіченості, ховаючи справжню підступність своїх старань. Що вони шукали серед усієї банальності? Неначе погода того дня мала якесь значення. Якщо розглядати досить довго, важливим здається кожен штрих: станція, на яку було налаштовано радіо на кухні Мітча, кількість і глибина колотих ран. Як тіні, мабуть, мерехтіли саме на тім авто, коли воно під'їжджало саме до тієї дороги.

– Я була з ними всього лише протягом кількох місяців, – сказала я. – Не так уже й багато.

Джуліан, здається, розчарувався. Я уявила жінку, яку він побачив, коли глянув на мене: розпатлане волосся, кола занепокоєння навколо очей.

– Але так, – сказала я, – пробула я там достатньо довго.

Та відповідь повернула в нього інтерес до мене.

І я вирішила залишити все, як є.

Я не сказала йому, що краще б ніколи не зустрічала Сюзен. Що краще б я спокійно залишилась у своїй спальні серед висохлих пагорбів біля Петалуми, де книжкові полиці вщент закладені книжками з корінцями із золотої фольги, які в дитинстві були моїми улюбленими. Я й справді думала, що так було б краще. Але іноді вночі, коли було несила заснути, повільно чистила яблуко над

раковиною, залишаючи довгу, звивисту шкірку під лезом ножа. Навколо мене лише темний будинок. Іноді я не шкодувала. Я сумувала.

Джуліан погнав Сашу до іншої спальні, як спокійний молоденький пастух. Запитав, чи мені потрібно ще щось, перш ніж побажав на добраніч.

Я оторопіла – він нагадав мені хлопчиків зі школи, які ставали ввічливішими і краще працювали, коли були під дією наркотиків. Чемно мили посуд після сімейної вечері, будучи під кайфом, загіпнотизовані неймовірною чарівністю мила.

– Приємних снів, – сказав Джуліан після невеличкого поклону гейші і зачинив двері.

Простирадла на моєму ліжку були зім'яті, страх досі витав у кімнаті. Яка ж я була смішна. Так сильно налякалася. Проте несподівана поява, нехай навіть безневинних сторонніх у будинку, збентежила мене. Я не хотіла, щоб мої особисті невдачі виставлялися напоказ, навіть випадково. У тому сенсі, що жити самій було страшно. Ніхто не контролює, скільки ти випив, як ти зраджуєш свої примітивні бажання. Неначе навколо тебе кокон, створений із твоїх власних намірів, яким ніколи не досягти моделей справжнього людського життя.

Я досі була стривожена і мені довелося докласти зусиль, аби розслабитися, вирівняти дихання. «Будинок у безпеці, – сказала я собі, – зі мною все гаразд». Раптом мені стало смішно, незграбна зустріч. Крізь тонку стіну я чула, як Саша і Джуліан облаштовувалися в іншій кімнаті. Скрип підлоги, рипання дверей шафи. Вони, мабуть, постелили простирадла на голий матрац, струсивши пил, що збирався роками. Я уявляла, як Саша розглядає сімейні фото на полиці. Малюк Джуліан тримає величезний червоний телефон. Одинадцяти- чи дванадцятирічний Джуліан на човні дивиться на китів. Його вкрите сіллю обличчя виражає подив. Вона, мабуть,

подумки переносить усю ту простодушність і милість на майже дорослого чоловіка, який зняв шорти і поплескував по ліжку, закликаючи її приєднатися до нього. Нечіткі залишки аматорських тату вкривають усі його руки.

Я почула скрип матраца.

Для мене не було несподіванкою, що вони кохатимуться. Але тоді я почула голос Саші, яка кричала, як у порнографічному фільмі. Сильно, так, що аж кров холонула в жилах. Хіба вони не знали, що я просто за сусідніми дверима? Я повернулася спиною до стіни, заплющивши очі.

Джуліан ричав.

– Ти сука? – казав він. Спинка ліжка товкла по стіні.

– Еге ж?

Згодом у мене виникне думка, що Джуліан, мабуть, знав, що я все чула.

1969

1

Це був кінець шістдесятих чи літо перед кінцем, і таким, здавалось, воно і було – безкінечним і безформним. Хейт заповнювали одягнені в біле члени Процесу, що роздавали буклети каштанового кольору, і жасмин вздовж дороги того року цвів особливо буйно і рясно. Всі були здорові, засмагли й переодягнені в костюми, а якщо ти не був переодягнений, теж нічого – ти міг бути якимось прибульцем з Місяця, шифон навколо абажурів, на розкритому кітчарі, страві, яка наповнювала сильним ароматом куркуми всі інші наїдки.

Але все відбувалося в іншому місці, не в Петалумі з її ранчовими чотирисхилими будиночками. Криті фургони стало розмістилися перед рестораном «Хай-Хо». Пішохідні переходи вигоріли на сонці. Мені було чотирнадцять, але здавалася набагато молодшою. Люди часто казали це мені. Конні присягалася, що я виглядала на шістнадцять, але ми часто брехали одна одній. Ми дружили протягом усіх років навчання в середній школі. Конні чекала на мене під дверима класу, як вірний собачка. Наші стосунки можна було назвати театралізацією дружби. Вона була огрядна, але не одягалася відповідно. Вона носила короткі котонові сорочки з мексиканською вишивкою і надто вузькі спідниці, які залишали червоний ободок на верхній частині стегон. Вона мені подобалася, але я над тим навіть не задумувалася, як і над тим, що в мене є дві руки.

Настане вересень, і мене відішлють до тієї ж школи-пансіонату, до якої ходила моя мама. Навколо старого монастиря в Монтерей було побудовано нову школу-інтернат з доглянутими похилими газонами на території. Смуги туману вранці, близькі короткі сплески солоної води. Це школа для дівчат і мені доведеться носити форму – туфлі на низьких підборах, жодного макіяжу, матроски з пришитими

темно-синіми краватками. Це справді огорожена, оточена кам'яною стіною територія, у межах якої проживали милі, круглолиці дівчата. До табору «Запальних дівчат» і «Майбутніх учителів» посилали вчитися стенографії і писати по 160 слів за хвилину. Давати мрійливі, палкі обіцянки, бути одна одній дружкою на королівських гавайських весіллях.

Мій неминучий від'їзд віддаляв мене на критичну відстань від дружби з Конні. Я почала помічати певні речі просто всупереч своїй волі. Конні казала: «Найкращий спосіб забути кого-небудь – це знайти когось іншого», неначе ми були продавчинями в Лондоні, а не недосвідченими підлітками з фермерського району округу Сонома. Ми лизали батарейки, щоб відчути, як метал на язика здригається, бо чули, що так можна відчути одну вісімнадцяту оргазму. Мені було страшно уявити, що про нашу парочку думали інші, говорячи про нас, що ми підходимо одна одній. Це особливості безстатевих середніх шкіл.

Щодня після уроків ми непомітно переключатимемося на післяобідній монастирський навчальний цикл. Марно гаятимемо час на виконання клопітких завдань: слідуватимемо порадам Відала Сассуна з приводу цілющого засобу із сирих яєць, щоб зміцнити волосся, чи колупатимемо вугрі кінчиком стерильної голки для шиття. Постійні практичні заняття самих дівчат, здавалось, потребували додаткової ретельної уваги.

Будучи дорослою, я розумію, як доцільно витрачала час. Нас учили, що готуватися треба і до бенкету, і до голоду, вести зворотний відлік у журналах, який передбачав тридцятиденну підготовку до першого дня навчання в школі.

День 28-й. Наклади маску з авокадо і меду.

День 14-й. Спробуй, який вигляд має твій макіяж при різному освітленні (природному, в офісі, у сутінках).

До того ж, я була така налаштована на увагу. Я носила відвертий одяг, опускаючи лінію декольте якомога нижче. Коли я виходила в людні місця, то завжди озброювалася мрійливим поглядом, що

передбачало багато глибоких і багатонадійних думок, якщо раптом хтось побачить. Ще коли я була дитиною, то одного разу брала участь у благодійній виставці собак і представляла милу колі на повідку, з шовковою хустинкою навколо її шиї. Як я хвилювалася під час останнього виходу: коли підходила до незнайомих людей, щоб вони помилувалися собачкою, моя усмішка виражала таку ж толерантність і вірність, як у продавщиці, і яке я відчула полегшення, коли все закінчилося, коли більше вже не потрібно було нікому дивитися на мене.

Я чекала, коли хтось скаже щось добре про мене. Пізніше, коли я це чула, то дивувалася, чому на ранчо набагато більше жінок, ніж чоловіків. Увесь час я готувалась, читала статті, які вчили, що життя – це кімната для очікування, у якій ти чекаєш, доки тебе хтось помітить, – хлопці тим часом формувалися по-своєму.

Того дня в парку я вперше побачила Сюзен та інших дівчат. Я підїхала на своєму велосипедові туди, до диму, що надходив від гриля. Ніхто не озивався до мене, окрім гамбургерів, які нудно, волого шипіли, коли чоловік притискав їх до решітки. Тіні дубів відступили від моїх оголених рук, я заїхала велосипедом на край трави. Коли старший хлопець у ковбойському капелюсі побіг на мене, я навмисно уповільнилася, щоб він не влетів у мене знову. Так Конні іноді жартувала зі мною, неначе виконуючи нападаючий маневр.

– Що з тобою? – пробурмотів він. Я відкрила рота, щоб перепросити, але хлопець вже відійшов. Неначе його й не цікавило, що я скажу.

Літо зяяло переді мною – дні розсіювалися, години минали, моя мати снувала по будинку, неначе чужа. З батьком я кілька разів говорила телефоном. Здавалось, йому це теж було неприємно. Він ставив мені напрочуд формальні питання, неначе далекий дядечко, якому розповіли про мене деякі факти: Іві чотирнадцять, Іві низька на зріст. Можливо, було б краще, якби наше мовчання

супроводжувалося сумом чи жалем, але все було набагато гірше – я чула, який він був щасливий, що пішов.

Я сиділа на лавці сама, розстеливши серветку на колінах, їла свій гамбургер.

Це вперше я їла м'ясо за тривалий час. Моя мати, Джін, перестала їсти м'ясо через чотири місяці після розлучення. Вона перестала робити багато речей. Більше не було тієї матері, яка перевіряла, чи купила я собі нову білизну кожного сезону, матері, яка скручувала мої білі шкарпетки в милі яєчка. Яка шила піжами моїм лялькам, такі самі, як мені, з точністю до перламутрових ґудзиків. Вона була готова взятися за своє життя з такою самою наполегливістю, з якою школярка береться за розв'язання важкої математичної задачі. Вона розтягувалася кожну вільну хвилину. Ходила навшпиньках, щоб працювали її ікри. Вона запалювала фіміам, який купувала загорненим у фольгу і від якого в мене на очі виступали сльози. Вона почала пити новий чай з якоїсь ароматної кори і човгала ногами по будинку, п'ючи його маленькими ковточками, мимовільно торкаючись горла, неначе після затяжної хвороби.

Недуга була сумнівна, та й лікування було специфічне. Її нові друзі порадили їй масаж. Вони порадили камеру сенсорної деривації з солоною водою. Порадили Е-метр, ґештальт, їсти лише їжу з високим вмістом мінералів, посаджену тільки в період повного місяця. Я не могла повірити, що моя мати прислухатиметься до цих порад, але вона слухала всіх. Вона заповзято ставилася до своїх цілей і планів, вірячи, що відповідь можна отримати в будь-який час, з будь-якого напрямку, варто їй лише дуже сильно постаратися.

Вона знаходила все, що лише можна було знайти. Астролог з Аламеди довів її до сліз, розповівши, про несприятливу тінь, що падає на її висхідний знак. Методи лікування, які включали в себе вриватися до кімнати з м'якими оббитими стінами, наповненої незнайомцями, і кружляти, аж доки об щось не вдаришся. Вона приходила додому з темними слідами під шкірою, забоями аж до живого м'яса. Я бачила, як вона торкалась їх з певною ніжністю.

Вгледівши, що я стою і дивлюся, вона збентежилася. Її волосся було заново висвітлене, воно мало сильний запах хімікатів і штучний аромат троянд.

– Тобі подобається? – запитала вона, злегка торкнувшись пальцями підстрижених кінчиків.

Я кивнула, хоч колір робив її шкіру такою, наче вона була хвора на жовтяницю. Вона й далі змінювалася день за днем. Маленькі дрібнички. Вона купила сережки ручної роботи в жінок на своїй груповій зустрічі, повернулася, розмахуючи примітивними шматочками деревини на вухах і покритими емаллю браслетами кольору м'ятних драже, які тріпотіли в неї на зап'ястях. Вона почала підводити очі олівцем, попередньо потримавши його над полум'ям запальнички, аж доки той не пом'якшувався, і вона могла малювати стрілки на очах, що робило її погляд сонним і єгипетським. Вона зупинилася у дверях моєї кімнати, коли виходила, щоб іти спати, одягнена в блузку томатно-червоного кольору, яка оголювала її плечі. Вона й далі потягувала рукави вниз. Її плечі були вкриті блиском.

– Чи не хочеш підфарбувати очі, люба?

Але я нікуди не збиралась іти. Хто має побачити, що мої очі стали більшими чи яскраво-блакитними?

– Я, мабуть, повернуся пізно, тож на добраніч. – Моя мати перехилилася, щоб поцілувати мене в маківку голови. – У нас все добре, правда? В обох нас?

Вона поплескала мене, усміхаючись, так, що, здавалось, її обличчя лусне і відкриються всі її вади. Якась часточка мене справді почувалася добре, чи то я сплутала фамільярність зі щастям. Тому що це відчуття не обов'язково супроводжувалося любов'ю – зв'язок сім'ї, простої звички і дому. Була така незбагненна кількість часу, проведеного вдома і, можливо, – це було найкраще, що можна було отримати – відчуття безкінечного контуру, це як шукати кінчик скотчу і не могли його знайти. Ані рубчиків, ані розривів – лише орієнтири твого життя, так глибоко заховані, що їх навіть важко

розпізнати. Надщерблена тарілка із малюнком вербових котиків, яка стала моєю улюбленою, я вже й забула, з яких причин. Шпалери в коридорі, відомі мені настільки, що це просто неможливо передати, – кожен вицвілий листочок пальм пастельних тонів, кожен квітучий гібіскус я ототожнювала з певною особистістю.

Моя мати перестала наполягати на регулярному прийомі їжі, залишаючи виноград у друшляку в раковині чи приносячи додому скляні банки з супом місо з кропом з курсів приготування вегетаріанської їжі. Салати з морської капусти з кількома краплями бурштинової олії.

– Якщо їстимеш оце на сніданок щодня, – сказала вона, – то забудеш про вугрі взагалі.

Я насторожилась і забрала пальці подалі від вугрів на лобі.

Часто до пізньої ночі мати засиджувалась із Сел, старшою жінкою, з якою познайомилася на курсах. Сел була в безкінечному розпорядженні моєї матері, приходючи в дивний час, з нетерпінням чекаючи на драму. Вона носила туніки з комірами-стійкою. Через сиве волосся вона мала коротку, вище вух стрижку, тому більше була схожа на старого парубка. Моя мати говорила з Сел про акупунктуру, рух енергій навколо точок меридіанів. Схеми.

– Я просто хочу трохи простору, – сказала моя мати сама до себе.
– У цьому світі нам цього не вистачає, чи не так?

Сел почовгала своїм широким задом, кивнула. Покірно, як загнуданий поні.

Моя мати і Сел пили свій дерев'янистий чай з піал, нова манірність, яку підхопила моя мати.

– Це по-європейськи, – сказала вона, виправдовуючись, хоч я нічого не казала. Коли я зайшла до кухні, обидві жінки замовкли, а мама підвела голову. – Крихітко! – гукнула вона, кивнувши, щоб я підійшла ближче. Вона примружилася. – Прибери чубчик управо. Набагато краще.

Я загорнула так чубчика, щоб прикрити прищі, які стали шолудивими після того, як я їх подавила. Я замастила їх олією з

вітаміном Е, але не могла стриматися, щоб більше їх не чіпати, тож покрила їх туалетним папером, аби той увібрав кров.

Сел погодилася.

– У неї кругла форма обличчя, – з переконливістю зазначила вона.
– Їй узагалі не потрібен чубчик.

Я уявила собі, як то би воно було, якби перекинути Сел разом зі стільцем, і як швидко її тіло звалилося б на землю, як чай з кори розлився б по лінолеумі.

Вони швидко втратили до мене інтерес. Моя мати загорілася давно відомою історією, як приголомшений потерпілий після автокатастрофи. Опускаючи плечі, неначе для того, щоб підкреслити своє нещастя.

– А знаєш, що найсмішніше, – продовжувала моя мати, – що мені найбільше подобається? – вона усміхнулась і глянула на свої руки. – Як Карл заробив гроші, – сказала вона. – Він мав справу з валютою. – Вона знову усміхнулася. – Зрештою, це справді працювало. Але це були мої гроші, і з яких платили зарплату їй, – сказала вона. – Гроші з фільму моєї матері він витратив на ту дівку.

Моя мати говорила про Тамару, помічницю мого батька, яку він найняв, коли розпочав свій бізнес. Купівля іноземної валюти і торгівля нею, обмін достатню кількість разів, щоб тобі залишився, чого наполегливо домагався батько, чистий прибуток, спритність рук у великих масштабах. Ось чому в нього в авто була касета з вивчення французької мови: він намагався залучити до справи франки і ліри.

Тепер вони з Тамарою жили разом в Пало-Альто. Я зустрічалася з нею всього кілька разів: якось вона забирала мене зі школи, ще до розлучення. Ліниво махала зі своєї «Плімут Фурії». У свої двадцять вона була стрункою й життєрадісною, розповідала коротко про плани на вихідні, що їй хотілося б мати більшу квартиру, її життя складалося таким чином, який мені було важко навіть уявити. Її волосся було не просто білим, а аж сивим. Воно вільно спадало, а не

було гладко зачесаним, як кучері моєї матері. У тому віці я дивилася на жінок з грубим і безпристрасним осудом. Оцінюючи нахил їхніх грудей, уявляючи, якими б вони були на вигляд оголеними в різних положеннях. Тамара була дуже вродлива. Вона підбрала волосся догори, закріпивши його пластмасовим гребінчиком, у неї в шиї чувся хрускіт, вона посміхалася мені, їдучи за кермом.

– Хочеш жуйку?

Я розгорнула дві срібні жувальні пластинки. Відчуваючи щось схоже на любов, поруч із Тамарою стегна плавно рухалися по вініловому сидінні. Лише дівчата можуть звернути особливу увагу одна на одну, увагу, яка прирівнюється до любові. Вони помічають те, що ми хочемо, щоб вони помітили. Саме так було і з Тамарою – я зреагувала на знаки, які вона подавала, на стиль її волосся, одяг, аромат парфумів *L'Air du Temps*, неначе це була важлива інформація, знаки, які відображали її внутрішній світ. Особисто я захоплювалася її красою.

Коли ми приїхали додому, під колесами авто потріскував гравій, вона попросилася в туалет.

– Звичайно, – сказала я, будучи дещо схвильованою, що змушена впустити її у свій дім, як перед візитом сановника. Я показала їй гарну ванну кімнату, поруч зі спальнею своїх батьків. Тамара крадькома глянула на ліжко і зморщила носа.

– Жахлива ковдра, – пробубніла вона під ніс.

Досі це була просто ковдра моїх батьків, але раптом мені стало соромно за свою матір, за жалюгідну ковдру, яку вона розстелила, і була до того ж такою дурною, що вона їй ще й подобалася.

Я сіла за обідній стіл і слухала приглушений звук, як Тамара мочилася і як текла вода з крана. Вона провела у ванній чимало часу. Коли Тамара нарешті вийшла, щось на ній було не так. Мені знадобилося кілька секунд, аби зрозуміти, що вона нафарбована помадою моєї матері, а коли вона зрозуміла, що я це помітила, це було схоже, неначе я перервала фільм, який вона дивилася. Її

обличчя напружилося від упередженості з якогось іншого життя.

Найбільше я любила фантазувати про снодійний засіб, про який читала в «Долині ляльок». Лікар спричиняє тривалий сон у лікарняній палаті, єдине рішення для бідної, вередливої Нілі, яка вже аж охрипла від димедролу. Це звучало ідеально – моє тіло живе, як спокійна, надійна машина, мій мозок відпочиває у водяному просторі, безтурботно, як золота рибка в склянім резервуарі. Я б прокинулася за кілька тижнів. І навіть якби життя повернулося назад на своє невтішне місце, я б досі відчувала відчуття манірного напруження небуття.

Школа-пансіонат мала відігравати виправну роль, бути поштовхом, який мені був потрібен. Мої батьки, навіть поринувши у свої окремі світи, були в мені розчаровані, засмучені через мої задовільні оцінки. Я була звичайною дівчинкою, і це стало найбільшою причиною розчарування – у мені не стало жодного проблиску величі. Я була недостатньо доброю навіть для тих оцінок, які отримувала, я сильно не дотягувала ані красою, ані розумом. Навіть якщо мене переповнювали відчайдушні пориви стати кращою, більше старатися, все одно нічого не змінювалося. Здавалося, тут відігравали роль інші містичні сили. Вікно біля моєї парти було відчинене, тож на уроках математики я розглядала, як тріпоче листя. Потекла ручка, тож я не могла записувати. Те, що в мене добре виходило, не мало справжнього застосування: підписувати конверти округлими, подвійними літерами, схожими на графіті, і малювати усміхнені створіння на розвороті. Робила густу каву, яку пила, знаючи про її пагубний вплив. Знаходила певну бажану пісню, яка звучала по радіо, так само, як медіум знаходить відомості про померлого.

Моя мати казала, що я схожа на бабусю, але це нагадувало сумнівну, бажану брехню, аби подарувати фальшиві надії. Я знала історію бабусі, яка повторювалась, як молитва. Гарріет, дочку фермера фінікового господарства, вирвали із запеченого сонцем

невідання Індіго і привезли до Лос-Анджелеса. У неї було ніжне підборіддя і вологі очі. Маленькі зуби, рівні і злегка загострені, як у дивовижного, гарненького кота. Плекана студійною системою, годувана молоком, збитим з яйцями, або печінкою, смаженою на відкритому вогні, і п'ятьма морквинами, тим самим моя бабуся вечеряла щодня протягом усього мого дитинства. Наша сім'я жила усамітно на ранчо в Петалумі. Вийшовши на пенсію, бабуся вирощувала виведені Лютером Бербанком показні сорти троянд, а також тримала коней.

Коли вона померла, ми неначе перебували у своїй власній країні серед тих пагорбів, живучи на її заощадження, проте я могла їздити до міста на велосипеді. Це була більше психологічна віддаленість – будучи дорослою, я заздрила тій нашій ізольованості. Моя мати ходила навколо батька на пальчиках, як і я, – він дивився на нас скоса, заохочував їсти більше протеїну, читати Діккенса, дихати глибше. Він пив сирі яйця і їв солоні біфштекси, а також тримав тарілку з яловичим тартаром у холодильнику і їв його по кілька ложечок п'ять чи шість разів на день.

– Твоє тіло відображає твій внутрішній світ, – казав він і робив гімнастичні вправи на японському килимку біля басейну, п'ятдесят віджимань зі мною на спині. Це було дивовижно – підніматись у повітря, схрестивши ноги. Вівсюг, запах прохолодної землі.

Якби койот спустився з пагорбів і воював з нашим собакою – жахливе, різке шипіння, яке змушувало мене тремтіти, – мій батько застрелив би його. Усе, здавалось, було так просто. Коні, які я перемалювала з розмальовки, затінивши гриви графітом. Перекладала картинку з риссю, яка несе в щелепах полівку, гострі зуби природи. Пізніше я зрозумію, що увесь цей час там був наявний страх. Я ставала схвильованою, коли наша мати залишала мене саму з нянечкою Карсон, від якої заносило випивкою і яка сідала не на той стілець. Вони казали, що я увесь час розважаюсь, і неможливо було пояснити, що все було зовсім не так. Навіть слідом за щасливими моментами наставало розчарування – сміх батька, а тоді

боротьба за те, щоб не відставати від нього, коли він, роблячи великі кроки, йшов далеко попереду. Руки моєї матері на моєму гарячому лобі, а тоді страшенна самотність у моїй кімнаті хворого, а мати в іншій частині будинку розмовляє по телефону з кимось, але по голосу я не могла упізнати, з ким саме. Піднос з крекером «Рітц» і охололий курячий суп з локшиною, бліде м'ясо виглядало над шаром жиру. Явно виражена порожнеча, яка сприймалася, навіть дитиною, як щось схоже на смерть.

Я навіть не задумувалася, що моя мати робить цілими днями. Що вона, мабуть, сиділа в порожній кухні, за столом, який пахнув цвіллю губки, чекаючи на мене, коли я притарбанюся зі школи, а також на прихід батька.

Мій батько, який цілував її формально, що бентежило нас усіх, який залишав пляшки з-під пива на сходинок, як пастки для ос, і бив себе по голих грудях уранці, щоб мати здорові легені. Він заповзято ставився до своєї зовнішності, високі шкарпетки в рядочок виглядали над його черевиками, він навіть наносив на них сухі кедрові парфуми, які тримав у себе в шухляді. Як він жартома розглядав своє відображення на капоті авто. Я намагалася нагромаджувати те, про що можна було б розповісти йому, подумки перебирала інформацію, отриману за останні дні, яка могла б викликати бодай вогник його зацікавленості. Я ніяк не могла збагнути, аж доки не стала дорослою, як могло бути так, що я знала так багато про нього, коли він, здавалось, про мене не знав нічого. Я знала, що він любив Леонардо да Вінчі, бо той винайшов сонячний двигун і народився в бідній сім'ї. Він міг визначити марку будь-якого автомобіля лише за звуком двигуна і думав, що кожен повинен знати всі назви дерев. Йому подобалося, коли я погоджувалася, що бізнес-школа – це шахрайство, або кивала, коли він казав, що підліток з міста, який намалював на його автомобілі «знаки миру», – зрадник. Якось він сказав, що я маю навчитися грати класичну музику на гітарі, хоч я ніколи не чула, аби він слухав ще бодай якусь музику, окрім ковбойських груп, які вистукували смарагдовими

чоботами і співали про жовті троянди. Він уважав, що його зріст був єдиною причиною, яка завадила йому досягти успіху.

– Роберт Мітчем також низький на зріст, – якось сказав він мені. – Його змушують ставати на ящики з-під апельсинів.

Як тільки я побачила дівчат, які йшли навпростець парком, вони одразу ж привернули мою увагу. Темноволоса зі своїм супроводом, їйній сміх я сприйняла як докір за свою самотність. Я чекала чогось, навіть не знаючи, чого саме. А тоді це сталося. Швидко, та все ж я побачила це: дівчина з темним волоссям потягнула вниз виріз сукні на частку секунди, виставивши напоказ червоний сосок її оголених грудей. Просто посеред парку, переповненого людьми. Перш ніж я змогла до кінця повірити в це, дівчина смикнула сукню назад. Вони всі сміялися грубо і легковажно; жодна з них навіть не глянула, що на них, можливо, хтось дивиться.

Дівчата вийшли на алею поруч із рестораном, далі минули гриль. Вправні і спокійні. Я не могла відвести погляду. Найстарша серед них підняла кришку контейнера для сміття. Рудоволоса присіла, і темноволоса скористалась її коліном, як сходинкою, щоб піднятися і перестрибнути через борт. Вона шукала щось усередині, але я уявлення не мала, що саме. Я зупинилася біля бака зі сміттям, щоб викинути серветки, і спостерігала. Темноволоса дівчина передавала речі з контейнера іншим: кульок із хлібом, ще запакованим, в'ялу капусту, яку вони нюхали і викидали назад. Здавалося, це був добре налаштований процес – невже вони справді будуть їсти цю їжу? Коли темноволоса дівчина піднялася востаннє, перелізла через борт і гепнулася на землю, вона тримала щось у руках. Воно мало дивну форму, колір моєї шкіри, і я підступилася ближче.

Коли я зрозуміла, що це була сира курка, в блискучому кульку, я, мабуть, дивилася надто завзято, оскільки темноволоса дівчина повернулася і вловила мій погляд. Вона посміхнулася, і мій шлунок опустився. Здавалося, щось промайнуло між нами, ледь уловимий помах повітря. Вона дивилася мені в очі відверто і безсоромно. Але

повернулася, коли раптом відчинились сітчасті двері ресторану. Звідти з криком вийшов здоровань, проганяючи їх, неначе собак. Дівчата схопили кульок з хлібом і курку, зірвалися з місця і побігли. Чоловік зупинився і дивився їм услід якусь мить, витираючи свої великі руки об фартух. Його груди важко здіймалися.

Дівчата вже були за квартал від нього, їхнє волосся майоріло, немов прапори, чорний шкільний автобус, що їхав повз, уповільнився, і вони всі троє зникли всередині.

Дівчата; курка жахливої якості; вишенька соска дівчини. Усе це мене сильно вразило і, мабуть, тому я безупинно думала про них. Я не могла скласти все це до купи. Навіщо цим дівчатам їжа з контейнера? Хто був за кермом автобуса, і що за люди могли пофарбувати його в такий колір. Я побачила, що дівчата дорожать одна одною, що вони дотримуються сімейного контракту – вони переконані в тому, що вони разом. Мама і Сел не було, довга прийдешня ніч несподівано здавалася нестерпною.

Тоді я вперше побачила Сюзен – її чорне волосся, яке вирізняло її серед інших навіть на відстані, її усмішку до мене, пряму і оцінювальну. Я не могла собі ніяк пояснити, чому зустріч з нею викликала в мене такі душевні муки. Вона видалася мені такою ж дивною і вразливою, як ті квіти, що вибухають цвітом раз у кожні п'ять років, кричущо, поколюючи подразнення, що можна було порівняти з красою. А що побачила дівчина, дивлячись на мене?

Я сходила до туалету в ресторані. *«Так тримати»* – нерозбірливо написано маркером. *«Тесс Пайл смоче член!»* Супроводжувальні ілюстрації було закреслено. Усе це дурнуваті, загадкові помітки людей, які змирилися, що їх закрили. Помічено стрілочками недбалий порядок речей. Хтось хотів виразити певний невеличкий протест. Найтьмяніше написано олівцем: *«Фак»*.

Миючи руки, витираючи їх цупким рушником, я розглядала себе в дзеркалі над раковиною. Якусь мить я намагалася подивитися на себе очима дівчини з темним волоссям або навіть хлопця в

ковбойським капелюсі, вивчаючи свої риси за вібрацією під шкірою. Зусилля було помітно в мене на обличчі, і мені стало соромно. Воно й не дивно, що хлопець, здавалося, відчув відразу: він, мабуть, побачив у моїх очах палке бажання. Побачив, що моє обличчя виражало нужденність, як порожня тарілка сироти. І це те, що відрізняло мене від темноволосої дівчини, – її обличчя відповідало на всі її власні питання.

Я не хотіла знати цього про себе. Я хлюпнула водою собі в обличчя, холодною водою, як мені одного разу сказала зробити Конні.

– Від холодної води закриваються пори, – і, мабуть, це була правда: я відчула, як моя шкіра натягнулася, вода стікала вниз по обличчю і шиї. Як відчайдушно ми з Конні вірили, що якщо ми проводитимемо ці ритуали – вмиватимемо обличчя холодною водою, за статичними переконаннями, перед сном розчісуватимемо волосся щіткою з шерсті дикого кабана – то певні проблеми розв'язуватимуться самі по собі, а перед нами розкриватиметься нове життя.

Клац-клац – з гаража Конні чулося клацання гральних автоматів, неначе в мультику, риси обличчя Пітера освітлювало її рожеве світло. Старшому брату Конні було вісімнадцять, і його передпліччя мали колір тоста. Його друг завжди був поруч. Конні вирішила, що вона була закохана в Генрі, тож наш вечір п'ятниці мав бути присвячений сидінню на лавці для качання преса, з припаркованим біля нас, наче призове поні, помаранчевим мотоциклом Генрі. Ми мали дивитись, як хлопці грали на автоматі, пили дешеве пиво, яке батько Конні тримав у холодильнику в гаражі. Згодом вони стрілятимуть по порожніх пляшках із пневматичної зброї, радісно вигукуючи за кожним разом, як розлітатиметься скло.

Я знала, що побачу Пітера того вечора, тож одягла вишиту сорочку, волосся забризкала лаком. Я вкрила прищик на підборідді бежевим тональним від Мерл Нормана, але він скотився по краю і лише додав блиску. Доки моє волосся залишалося незворушним, я мала гарний вигляд чи принаймні так думала. Я заправила сорочку, щоб виставити напоказ верхню частину своїх маленьких грудей, спеціально створивши тугим ліфчиком улоговину між ними. Відчуття оголення дарувало схвильовану насолоду, що змушувала мене стояти рівніше, тримати голову на шиї, як яйце в чашці. Намагалась якомога більше бути схожою на темноволосу дівчину з парку, копіюючи її простий вираз обличчя. Конні примружила очі, коли побачила мене, м'язи її рота смикнулися, але вона нічого не сказала.

Пітер уперше заговорив особисто зі мною лише два тижні до того. Я чекала Конні внизу. Її кімната була набагато менша, ніж моя, будинок убогіший, але ми проводили більшість часу там. Дизайн будинку було виконано в морському стилі, хибна спроба її батька наблизитися до жіночого декору. Мені було шкода батька Конні: після нічних чергувань на молокозаводі він нервово стискав і

розтискав руки, хворі на артрит. Мати Конні жила десь в Нью-Мексико, поруч з гарячим джерелом, у неї була двійня хлопчиків та інше життя, про яке ніхто ніколи не говорив. Яюсь на Різдво вона прислала Конні пудреницю з потрісканими рум'янами і трикотажний узорчастий светр, такий маленький, що жодна з нас не могла просунути голову крізь горловину.

– Гарні кольори, – сказала я підбадьорливо.

Конні лише знизала плечима.

– Вона сука.

Пітер зайшов у вхідні двері і кинув книжку на кухонний стіл. Він спокійно кивнув до мене і почав робити бутерброд – витягнув шматок білого хліба і яскраво-кислотну баночку гірчиці.

– Де принцеса? – запитав він. На губах яскраво-рожеві тріщини, злегка вкриті, як я припустила, смолою гашишу.

– Бере куртку.

– А-а. – Він склав хліб навпіл і вкусив. Жував і дивився на мене.

– Добре виглядаєш останнім часом, Бойд, – сказав він, а тоді важко проковтнув. Його комплімент так мене збентежив, що я навіть подумала, що, можливо, мені почулося. Чи змогла я щось сказати у відповідь? Я вже вивчила це речення напам'ять.

Тоді він повернувся на шум, який надходив від входу, обрис дівчини у джинсовій куртці затіняв сітчасті двері. Це була Памела, його дівчина. Вони були безперечною парою, буквально були пронизані одне одним; однаково одягалися, мовчки проглядали газету, лежачи на дивані, або дивились «Людина з „U.N.C.L.E.“». Здували пушинки одне з одного, немов з самих себе. Я бачила Памелу в старшій школі, коли їздила на велосипеді повз сірувато-коричневу будівлю. Прямокутні ділянки майже висохлої трави, низькі, широкі сходи, де завжди сиділи старші дівчата в чоловічих сорочках, тримаючись за мізинці, ховаючи в руках пачки «Кент». Подих смерті серед них, хлопці у вологих джунглях. Вони були неначе дорослі, навіть струшували попіл із сигарет із клацанням у зап'ясті.

– Привіт, Іві, – сказала Памела.

Деяким дівчатам легко вдається бути милими. Пам'ятати твоє ім'я. Памела була гарна, це правда, вона поглинаюче приваблювала, як усіх нас приваблює краса. Рукава її джинсової куртки були підсунені до ліктів, а очі, підведені олівцем, справляли враження одурманеного погляду. Її ноги були засмагли й голі. Мої ж власні ноги були вкриті слідами від укусів комарів, які я роздряпувала до ран, мої ікри вкривалися світлими волосинами.

– Крихітко, – сказав Пітер з повним ротом і підбіг до неї, щоб обійняти, зарившись обличчям їй у шию. Памела скрикнула і відштовхнула його. Вона засміялася, виставивши напоказ свій кривий зуб.

– Ні стида, ні сорому, – прошепотіла Конні, увійшовши до кімнати. Але я мовчала, намагаючись уявити, як то воно, коли хтось знає тебе настільки, що ти стаєш з ним фактично одним цілим.

Трохи згодом ми нагорі курили травку, яку Конні вкрала в Пітера. Щілину під дверима закрили товстим рушником. Вона постійно поправляла скручений папір пальцями, ми обоє курили з усією серйозністю і в абсолютній тиші. Я бачила авто Пітера за вікном, припарковане криво, неначе він був змушений так його залишити. Мене завжди цікавив Пітер, як і інші хлопці його віку, саме їх існування потребувало уваги. Але мої почуття раптом стали сильнішими і напруженішими, і я їх сприймала з таким же перебільшенням і неминучістю, якими здаються події у снах. Я забивала собі голову банальностями щодо нього, футболками, які він одягав почергово, ніжною шкірою на шиї, що ховалася під комірець сорочки. Якщо в його спальні звучали «Пол Ревір і Райдери» у той час, як він блукав з гордовитою, відвертою таємничістю, то я вже знала, що він прийняв кислоту. Знову і знову наповнював склянку водою на кухні з надмірною обережністю.

Доки Конні приймала душ, я зайшла до кімнати Пітера. У ній тхнуло тим, що я згодом порівняла з мастурбацією, викидом вологи

в повітря. Усе його майно вкривала таємнича значущість: його низький диван, целофановий кульок, наповнений чимось, схожим на обгорілі шишки, поруч з подушкою. Посібник, як стати стажером механіка. Склянка на підлозі з відбитками пальців, наполовину заповнена, схоже, застоюною водою, а також на комоді низка гладких річкових камінців. Дешевий мідний браслет, який я не раз бачила, що він одягав. Я розглядала все, наче могла надати особисте значення кожному предмету, скласти воєдино внутрішню будову його життя.

Стільки пристрасті в тому віці було свавільним проявом. Ми сильно згладжували різкі, невітні грані хлопців, намагаючись отримати таку форму, яку можна було б любити. Ми говорили про відчайдушну потребу в них завченими напам'ять і добре відомими словами, неначе читали рядки п'єси. Згодом я зрозумію: якою безпристрасною і скупю була наша любов, що поширювала звукові імпульси по всьому всесвіту, сподіваючись знайти того, хто б уособив наші бажання.

* * *

Ще в юності я бачила журнали в шухляді у ванній кімнаті, батькові журнали, з роздутими від вологи сторінками. Усередині вони були переповнені зображеннями жінок. Їхні промежини прикривали натягнені, переплетені мотузки, їхня шкіра була переливчаста і бліда. У моєї улюбленої дівчини на шиї була зав'язана бавовняна стрічка, неначе краватка. Це було так дивно і збуджувало, що хтось міг бути голий, але одягнений у стрічку навколо шиї. Це робило її наготу формальною.

Я заглядала до журналів регулярно, щораз обережно ставлячи їх на місце. Зачинила двері ванної кімнати, затамувавши подих, легке задоволення швидко переходило в тертя промежини об шви килимів чи рубці мого матраца. Об спинку дивана. Як саме це працювало?

Що, тримаючи образ дівчини в голові, я могла створювати відчуття задоволення, яке наростало, аж доки не переростало в непереборний потяг, бажання відчувати це знову й знову. Здавалося дивним, що я уявляла дівчину, а не хлопця. І що ці почуття могли розпалювати й інші дивні речі: кольорові ілюстрації в моїй книжці з казками, де дівчина потрапила в пастку з павутиння. Фасетні очі злих створінь, що дивилися на неї. Спогад, як мій батько мацав сусідку за зад через її мокрий купальник.

У мене вже було таке, не секс, але щось подібне. Незграбні затискання в коридорах школи танців. Здавалось, диван, який там стояв для батьків, нагрівся, у мене спітніли ноги під колінами. Алекс Поснер прослизнув рукою мені під шорти в дослідницькій, неупередженій манері, і різко висмикнув її, коли ми почули, що хтось піднімається сходами. Нічого – ані поцілунки, ані рука, що пробралася до мене в трусики, ані оголений пеніс у моїй руці – здавалось, і близько було не те, що я робила сама, наростання тиску, неначе піднімання по сходах. Я уявляла Пітера майже як коректив до моїх власних бажань, надмірний потяг яких іноді лякав мене.

Я лягла на гобелен, яким було накрите ліжко Конні. У неї була погана засмага, я розглядала здерту скручену шкірочку, що облазила в неї на спині і скручувала її в маленькі сірі м'ячики. Мою слабку відразу згладжували думки про Пітера, який жив у тому ж будинку, що й Конні, який дихав тим же повітрям. Який їв із того ж посуду. Вони були дивно об'єднані, неначе два різних види, вирощені в одній лабораторії.

Знизу я почула фальшивий сміх Памели.

– Коли в мене з'явиться хлопець, я змушуватиму його, щоб ми ходили кудись обідати, – заявила Конні з переконливістю. – Вона навіть не зважає, що Пітер приводить її сюди, щоб пожувати.

Пітер ніколи не носив нижньої білизни, скаржилася Конні, і коли цей факт спливав у мене в думках, то це викликало неприємне відчуття і сильну нудоту. Зморшки в нього навколо очей справляли

враження постійної величності. Конні блідла порівняно з ним: насправді я не вірила, що дружба могла бути самоціллю, а не просто м'яким підґрунтям для істерики, бо хлопець любить чи не любить тебе.

Конні стояла перед дзеркалом і намагалася співати в такт з милою сумною «сорокап'яткою», яку ми фанатично слухали знову і знову. Пісні, які розпалювали в мені справжній сум, уявні порівняння з трагічною сутністю світу. Мені так подобалося накручувати себе, доповнювати почуття, аж доки вони не ставали нестерпними. Я хотіла все життя відчувати хвилювання і напруження, від якого навіть кольори, погода, смаки були б більш насичені. Саме про це розповідали ті пісні, саме такі почуття вони викликали в мені.

Одна пісня, здавалось, вібривала відлунням у моїй душі, вона неначе виділялась. Прості рядки про жінку, опис її спини, коли вона востаннє оглядається на чоловіка. Попіл її сигарети на ліжку. Пісня програла один раз, і Конні підстрибнула, щоб перевернути платівку.

– Нехай програє ще раз, – сказала я, намагаючись уявити себе на місці жінки, якою її бачив співак: вільно звисаючий срібний браслет із зеленуватим відтінком, спадаюче волосся. Але натомість я почувалася безглуздо, вирячивши очі на Конні, яка дивилась у дзеркало, відділяючи вії шпилькою, її шорти в'їлися їй у зад. Це були речі, які неможливо помітити на собі. Небагато хто з дівчат міг привернути таку сильну увагу. Лише така, як та, що я бачила в парку. Або Памела і дівчата на сходах середньої школи, що чекали на лінивий сигнал працюючих на холостому ходу авто їхніх хлопців, як знак, що потрібно вставати. Вона швидко вибігали на палюче сонце, махаючи на прощання рукою тим, хто залишався.

* * *

Згодом, після того дня, я пішла до кімнати Пітера, коли Конні спала. Його комплімент на кухні сприймався як запрошення з

часовими рамками, на яке я мала відповісти, перш ніж воно анулюється. Перед тим як лягти спати, ми з Конні випили пива, розвалившись поруч з плетеними ніжками її стола і тягаючи пальцями пресований сир з глибокої миски. Я випила набагато більше, ніж вона. Я хотіла набратися рішучості, підсилювального впливу. Я не хотіла бути, як Конні, яка ніколи нічого не міняє, чекає, коли щось зміниться, з'їдати цілу пачку крекери в кунжуті, а тоді робити десять стрибків на місці у своїй кімнаті. Конні вже глибоко заснула, але я досі не спала. Слухала, як Пітер піднімався сходами.

Він увірвався до себе в кімнату, і я почекала, як мені здалося, досить довго, перш ніж піти за ним. Прокрадаючись коридором, неначе привид у короткій піжамі, поліефірна гладкість якої нагадувала чи то костюм принцеси, чи то нижню білизну. У будинку панувала справжня гнітюча тиша, але яка також урізноманітнювала все незнаною свободою, наповнюючи кімнати ніби густішим повітрям.

Пітер тихо лежав під ковдрою, виставивши свої криві чоловічі ноги. Я відчувала його дихання, яке пахло ожинами, як наслідок прийому якогось наркотику. Його кімната, здавалось, заколисувала. Цього могло бути досить – глянути, що він спить, як зробив би це кожен з батьків, порадивши за нього, що він бачить гарні сни. Його дихання рівне, як намистинки чоток, заспокоює кожен вдих і видих. Але я не хотіла, аби цього було досить.

Коли я підійшла ближче, його обличчя стало ясним, риси обличчя чіткими, позаяк звиклася з темрявою. Я дозволила собі дивитися на нього без жодного сорому. Пітер раптом розплющив очі і, здається, навіть не злякався, побачивши мене поруч зі своїм ліжком. М'яко глянув на мене.

– Бойд, – сказав він, у його голосі досі відчувалися нотки сну, але він поморгав, він промовив моє ім'я з такою покірністю в голосі, що в мене виникло відчуття, начебто він чекав на мене. Нібито знав, що я прийду.

Мені було ніяково отак стояти.

– Ти можеш присісти, – сказав він. Я сіла на матрац, безглуздо тупцюючи. Мої ноги вже почали горіти від зусиль. Пітер простягнув руку, щоб зтягти мене повністю на матрац. Я усміхнулася, проте навіть не була впевнена, чи він бачив моє обличчя. Він мовчав, і я теж. Його кімната здавалася дивною, не такою, як коли я дивилася на неї, стоячи на підлозі; величезний комод, довга і вузька дверна пройма. Я не могла уявити Конні в кімнаті за стіною. Конні, яка бурмоче уві сні, як вона це часто робить, іноді називаючи число, як нетямущий гравець бінго.

– Якщо тобі холодно, можеш лягти під ковдру, – сказав він, розкрившись так, що я побачила його голий торс, його наготу. Я церемонно мовчки лягла поруч з ним. Усе було зовсім просто – я скористалася можливістю, яка завжди була доступна.

Він досі мовчав, і я теж. Він притяг мене ближче, так, що моя спина притислася до його грудей і я змогла відчути його член, що притулився до задньої частини моїх стегон. Я не хотіла дихати, відчуючи, що його це може збентежити, навіть піднімання й опускання моїх ребер надто сильно хвилювало його. Я потроху вдихала через ніс, відчуючи запаморочення. Різка належність у темряві його, його ковдри, його простирадла – це те, що в Памели було увесь час, просто володіння його присутністю. Він обійняв мене, і я відчула вагу його парубоцької руки. Пітер діяв так, неначе збирався спати, час від часу зітхав і совгав ногами, так і мало бути. Треба було поводитися, неначе не відбувається нічого дивного. Коли він легко торкнувся пальцем мого соска, я залишалася досить спокійною. Я відчувала його рівномірне дихання в себе на шиї. Його рука неупереджено досліджувала моє тіло. Коли він покрутив мій сосок, я голосно вдихнула. Він на мить завагався, а тоді продовжив далі. Його член терся об мої голі стегна. Що б не сталося, мене буде відправлено на лаву запасних, і я це розуміла. Проте ця ніч була в його руках. У мене не було страху, лише відчуття, близьке до хвилювання, неначе спостерігала, тримаючись на крилах. Що буде з Іві?

Коли скрипнула підлога в коридорі, чари розвіялися. Пітер відсмикнув руку, різко перекоївся на спину. Я бачила, що він втупив погляд у стелю.

– Я хочу трохи поспати, – сказав він сухо. Стихаючим голосом, який своєю несподіваною монотонністю змусив мене задуматися, чи не сталося чого. Я повільно піднялася, будучи трохи приголомшена, але водночас і до нестями щаслива, наче мені навіть цього було достатньо, щоб насититися.

* * *

Хлопці грали на ігровому автоматі, як нам здавалося, годинами. Ми з Конні сиділи на лавочці, похитуючись із вимушеною безтурботністю. Я досі чекала, що Пітер якось відреагує на те, що сталося. Пронизливий погляд, погляд з натяком на нашу історію. Але він не дивився на мене. У сирому гаражі тхнуло вогким бетоном і смородом від наметів, які склали, не давши висохнути. Календар бензоколонки на стіні: жінка в гарячій ванні з німими очима й оголеними зубами, як в опудала. Я була рада, що Памели в той вечір не було. У неї з Пітером була якась сварка, Конні розповідала. Я хотіла розпитати детальніше, але її обличчя виражало якесь попередження – я не могла демонструвати надмірну цікавість.

– Діти, чому б вам не піти в якесь краще місце? – запитав Генрі. – У кафе-морозиво, наприклад?

Конні відкинула волосся, а тоді підійшла, аби взяти ще пива. Генрі з цікавістю спостерігав за її наближенням.

– Дай їх мені, – заскімила вона, коли Генрі тримав дві пляшки так, що вона не могла дістати. Пам'ятаю, як тоді я вперше помітила, яка вона голосна, її голос звучав різко, із шаленою агресивністю. Конні мала звичку нити і прикидатися, глузливо реготати. Між нами з'явилася прірва одразу ж, як я почала помічати це, неначе хлопець, бачити її вади. Я шкодую, що була така невеликодушна. Неначе

встановивши між нами дистанцію, я могла вберегти себе від тієї ж хвороби.

– А ти що мені даси за них? – сказав Генрі. – У цьому світі нічого не буває задарма, Конні.

Вона знизала плечима, а тоді кинулася за пивом. Генрі затис її масою свого тіла, підсміюючись з того, як вона боролася. Пітер закотив очі. Йому не подобалися такого роду речі, водевіль під звуки ниття. У нього були старші друзі, які пропадали в непрохідних джунглях, у замулених річках. Які, повернувшись додому, базикають і захоплюються маленькими чорними сигаретами, дівчатами свого рідного міста, що зіщулюються в них за спиною, неначе виразні маленькі тіні. Я намагалася сісти рівніше, зробити дорослий вираз обличчя, начебто мені нудно, бажаючи, щоб це побачив Пітер. Мені подобалося в ньому те, що, я була переконана, Памела не могла помітити сліди смутку, які я іноді вловлювала в його погляді, чи прихована доброта, яку він якось виявив до Конні, взявши нас на озеро Ерроухед, того року, коли їх мати зовсім забула про її день народження. Памела не знала про ці речі, і я трималася за цей факт, як за важіль, що належить лише мені.

Генрі щипнув ніжну шкіру вище від пояса шортів Конні.

– Голодна останнім часом, га?

– Не торкайся до мене, збоченцю, – сказала вона, відбивши його руку. Вона злегка хихикнула. – Та пішов ти...

– Чудово, – сказав він, ухопивши Конні за зап'ястя. – Піду, з тобою. – Вона спробувала нерішуче висмикнути руки, і нила, аж доки Генрі нарешті не відпустив її. Конні потирала зап'ястя.

– Недоумок, – пробурмотіла вона, але насправді не була розсерджена. Це просто частина того, як бути дівчиною – так перевіряється твоя реакція. Якщо ти розсердилася, то ти божевільна, а якщо не відреагувала – то сучка. Єдине, що ти могла, – це посміхатися з кутка, у який тебе було загнано. Приєднуватися до жарту, навіть якщо жартують виключно з тебе.

Мені не подобався смак пива, гіркота гранульованого хмелю не мала нічого спільного з приємним, чистим, охолодженим батьковим мартіні, але я випила одну банку, а тоді ще одну. Хлопці годували гральний автомат з кулька, повного п'ятаків, до останньої монети.

– Нам треба ключі від автомата, – сказав Пітер, підпалюючи тоненьку сигарету з марихуаною, яку він витяг з кишені. – Щоб ми могли відкрити його.

– Я принесу, – сказала Конні. – Сильно не сумуй за мною, – монотонно проспівала вона Генрі, злегка помахавши ручкою, перш ніж піти. До мене вона лише підняла брову. Я зрозуміла, що це було частиною якогось плану, який вона вигадала, щоб привернути увагу Генрі. Піти, а тоді повернутися. Вона, мабуть, прочитала про це в журналі.

Думаю, це було нашою помилкою. Однією з багатьох помилок. Вірити, що хлопці живуть за логікою, яку ми могли б коли-небудь збагнути. Вірити, що за підсвідомими імпульсами їхні дії приховують якесь значення. Ми були як конспіратори, вбачаючи прикмети і знаки в кожній деталі, відчайдушно прагнучи бути достатньо значимими об'єктами для планування і роздумів, але вони були просто хлопцями. Нікчемними, юними і прямолінійними; вони нічого не приховували.

Пітер поставив важіль автомата у висхідне положення і поступився назад, щоб передати чергу Генрі й обмінятися сигаретою з марихуаною. Вони обоє одягнені в білі футболки, які вже стали тонкими від прання. Пітер усміхнувся у відповідь на карнавальний шум, коли гральний автомат з брязкотом висипав купу монет, але, здавалось, його увага була розсіяна, він допивав уже другу банку пива, допалив косяк, аж доки той став прим'ятим і засмаленим. Вони говорили тихо. Я чула лише уривки їхньої розмови.

Вони говорили про Віллі Потерейк: ми всі його знали, першого хлопця в Петалумі, який добровільно завербувався на військову службу. Його привіз батько, щоб внести до реєстру. Я бачила його пізніше в «Гамбургер Гамлет» з маленькою брюнеткою, з чиїх ніздрів

текли соплі. Вона називала його виключно повним іменем, Віль-ям, неначе додатковий склад був таємним паролем, який мав би перетворити його на дорослого, відповідального чоловіка. Вона причепилася до нього, як реп'ях.

– Він постійно на під'їзній алеї, – сказав Пітер. – Вимиває авто, ніби нічого не змінилося. Мені навіть не віриться, що він не може більше водити.

Це були новини з іншого світу. Мені стало соромно, побачивши обличчя Пітера, за те, що я лише розігрувала справжні почуття, які йдуть у світ через пісні. Пітера фактично могли забрати, він фактично міг померти. Він не мав почуватися так, як ми з Конні під час емоційних вправ: що б ти зробила, якби твій батько помер? Що б ти зробила, якби завагітніла? Що б ти зробила, якби твій учитель захотів переспати з тобою, як містер Гаррісон і Патріція Белл?

– Його протез був увесь зморщений, – сказав Пітер. – Рожевий.

– Жах, – сказав Генрі, не відриваючись від автомата. Він не відірвав очей від зображень вишеньок, що прокручувалися перед ним. – Перш ніж хотіти вбивати людей, краще будь готовий, що ці люди відірвуть тобі ноги.

– До того ж він пишається цим, – сказав Пітер, він починає говорити голосніше після того, як викидає недопалок косяка на підлогу гаража. Він стежить, щоб той згас. – Божевілля в тому, що він хоче, аби люди побачили цей протез.

Драматизм їхньої розмови змусив мене теж розхвилюватись. Я була збуджена від алкоголю, у грудях дедалі більше пекло, аж доки я перестала бути підвладна сама собі. Я встала. Хлопці цього не помітили. Вони говорили про фільм, який бачили в Сан-Франциско. Я впізнала назву – його не показували в місті, оскільки він міг викликати розбещеність, однак я не могла згадати чому.

Коли я, подрослішавши, нарешті подивилася фільм, очевидна невинність сексуальних сцен здивувала мене. Ганебна складка жиру над вкритим волоссям лобком акторки. Як вона сміялася, коли притягла обличчя яхтового капітана до своїх обвислих, милих

грудей. У цьому фільмі було показано добродушну властивість вульгарності, неначе еротична ідея обов'язково мала супроводжуватися веселощами. На відміну від фільмів, що з'явилися пізніше, де дівчата корчать гримаси, а їхні ноги гойдаються, мов неживі.

Генрі тріпотів повіками, язиком у ротовому отворі, пародіюючи деякі сцени з фільму.

Пітер засміявся:

– Хворий.

Вони голосно виражали цікавість, чи справді актрису трахали. Здавалося, вони не зважали на те, що я там стояла.

– Можна сказати, їй подобалося, – сказав Генрі. – О-о! – він вигукнув високим жіночим голосом. – О-о, так, м-м-м. Він гупнув стегном по гральному автоматі.

– Я теж його бачила. – Я спершу говорила, а тоді думала. Я хотіла приєднатися до розмови, навіть якщо для цього мені довелося збрехати. Вони обоє глянули на мене.

– Та ну, – сказав Генрі. – Примара нарешті заговорила.

Я зашарілася.

– Ти бачила його? – виразив сумнів Пітер. Я переконувала себе, що він говорив заступницьким тоном.

– Так, – сказала я. – Доволі дикий.

Вони обмінялися поглядами. Невже я справді думала, що вони повірять, що я якимось чином їздила до міста? І що я ходила дивитися те, що було, по суті, порнографією?

– Так, – очі Генрі засяяли. – І яка частина твоя улюблена?

– Та, про яку ви щойно говорили, – сказала я. – З дівчиною.

– Але який епізод тобі сподобався найбільше? – запитав Генрі.

– Облиш її, – спокійно сказав Пітер. Уже знудившись.

– Тобі сподобалася сцена з Різдом? – Генрі продовжував. Його усмішка вселяла мені думку, що ми по-справжньому спілкуємося, що я досягла прогресу. – Велике дерево? Багато снігу?

Я кивала. Сама ледь не вірячи у свою брехню.

Генрі засміявся.

– Події фільму відбуваються у Фіджі. На острові. – Генрі ледь стримувався, щоб не розсміятись, і глянув на Пітера, якому, здавалося, було за мене соромно, так само, як вам було б соромно за незнайомця, що спіткнувся на вулиці, немов між нами ніколи нічого не було.

Я штовхнула мотоцикл Генрі. Я не очікувала, що він перекинеться, ні, справді: можливо, просто похитнеться, настільки, щоб перебити Генрі, щоб налякати його на якусь мить, щоб після кількох смішних вигуків від переляку він забув про мою брехню. Але насправді я штовхнула його сильно. Мотоцикл перекинувся і з тріскотом гепнувся об бетонну підлогу.

Генрі витріщився на мене:

– Маленька сучка, – він поспішив до зваленого мотоцикла, неначе до підстреленого домашнього улюбленця, фактично колишучи його на руках.

– Він цілий, – сказала я безглуздо.

– Клята психопатка, – пробурмотів він. Він провів руками вздовж усього байка і показав Пітеру уламок помаранчевого металу. – Ти можеш повірити в це лайно?

Коли Пітер глянув на мене, на його обличчі застигло співчуття, що було навіть гірше, ніж гнів. Я була, неначе дитина, виражаючи лише короткі емоції.

На дверях з'явилася Конні.

– Тук-тук, – окликнула вона, ключі звисали з її зігнутих пальців. Вона побачила таку сцену: Генрі присів біля свого мотоцикла; Пітер схрестив руки.

Генрі дратівливо розсміявся:

– Твоя подружка – справжня сучка, – сказав він і кинув на мене погляд.

– Іві перекинула його, – сказав Пітер.

– Кляті діти, – сказав Генрі, – наступного разу беріть собі няньку і не ходіть за нами. Чорт.

– Мені шкода, – сказала я тихим голосом, але мене ніхто не чув. Навіть після того, як Пітер допоміг Генрі підняти мотоцикл, пильно придивляючись до щілини.

– Вона лише поверхнева, – зауважив він, – ми зможемо легко все виправити. – Я зрозуміла, що зламалося ще щось. Конні розглядала мене, виражаючи холодний подив, неначе я підставила її, та, мабуть, так і було. Я зробила те, чого ми не планували. Продемонструвала часточку особистої слабкості, розкрила серце полохливого кролика.

Власником «Флаїн Ей» був товстий чоловік, якому прилавок врізався в живіт, і він опирався на лікті, щоб стежити за мною, коли я проходила між полицями, моя сумочка постукувала мене по стегну. Перед ним лежала розгорнута газета, проте, схоже, він ніколи не перегортав сторінок. Навколо нього панувала аура нудьги й обов'язку, бюрократизму й міфічності водночас. Він був схожий на того, хто приречений охороняти печеру вічно.

Того дня я була сама. Конні, мабуть, кипіла від злості у своєму ліжку, слухаючи «Позитивну 4-ту Вулицю» з ображеною, обурливою поблажливістю. Думка про Пітера спустошувала – мені хотілось оминати ту ніч, перетворити мій сором на щось нечітке і кероване, як чутка про сторонню людину. Я намагалася перепросити в Конні, хлопці досі клопоталися біля мотоцикла, неначе польові лікарі. Я навіть запропонувала заплатити за ремонт, віддаючи Генрі все, що мала в себе в гаманці. Вісім доларів, які він узяв, роззявивши рота. Трохи пізніше Конні сказала, що було б краще, якби я просто пішла додому.

Я повернулася за кілька днів – батько Конні відчинив двері майже одразу, як я подзвонила, неначе він чекав на мене. Він зазвичай працював на молокозаводі від опівночі, тож було дивно бачити його вдома.

– Конні нагорі, – сказав він. На барній стійці за ним я побачила келих з віскі, розведений водою і наповнений сонячним промінням. Я була так зосереджена на своїх особистих планах, що не вловила атмосфери кризи в домі, незвичайний факт її присутності.

Конні лежала в ліжку, її спідниця зачепилася так, що було видно пристібну планку її білої нижньої білизни, і повністю стегна в цяточку. Вона сіла, коли я зайшла, поморгала.

– Гарний макіяж, – сказала вона. – Це особисто для мене? – вона відкинулася на подушку. – Тобі сподобаються наші новини. Пітер пішов. Як у пісні, «пішла, пішла...». З Памелою, *quelle* сюрприз. Вона закотила очі, але чітко вимовила ім'я Памели зі спотвореною радістю. Глянула на мене.

– Що ти маєш на увазі? Покинув вас? – від паніки мій голос уже змінився.

– Він такий *егоїстичний*, – мовила вона. – Батько сказав, що ми маємо переїхати до Сан-Дієго, наступного дня Пітер поїхав звідси. Він узяв із собою купу одягу й особистих речей. Мабуть, вони поїхали в будинок її сестри в Портленді. Тобто я майже впевнена, що вони поїхали саме туди. – Вона подула на свою чілку. – Він боягуз. А Памела – дівчина, яка потовстішає після народження дитини.

– Памела вагітна?

Вона глянула на мене:

– Несподівано – тобі все одно, що мені, можливо, доведеться переїхати до Сан-Дієго?

Вона очікувала, що я почну говорити, як сильно люблю її і що сумуватиму, якщо вона поїде, але я була загіпнотизована уявною картиною, як Памела поруч з Пітером в його авто засинає в нього на плечі. Карти «Авіс» у них біля ніг стали напівпрозорими від жиру гамбургера, заднє сидіння було завалено одягом і його посібниками з механіки. Як Пітер гляне вниз і побачить білу лінію на її голові, проділ волосся. Він, може, поцілує її, керуючись внутрішньою ніжністю, хоч вона спить і ніколи не дізнається про це.

– Можливо, він просто пожартував, – сказала я. – Тобто хіба він не може ще повернутися?

– Відвали, – сказала Конні. Вона, здається, теж здивувалася, що сказала це.

– Та що я тобі такого зробила? – мовила я.

Звичайно, ми обоє знали.

– Думаю, мені зараз краще побути на самоті, – манірно заявила Конні і втупила очі у вікно.

Пітер утік на північ зі своєю дівчиною, яка, можливо, навіть чекає від нього дитину, – я не задумувалася про біологічні процеси, факт розкладання білків у шлунку Памели. Але тут була Конні, її повненька фігура на ліжку була така знайома, що я знала кожну її веснянку, кожен слід від вітрянки на плечі. Це була Конні, яку я раптом полюбила.

– Ходімо в кіно чи ще кудись, – сказала я.

Вона шмигнула носом і розглядала блідий ободок своїх нігтів.

– Пітера більше немає поруч, – сказала вона. – Тож тобі вже не треба бути тут. Крім того, ти поїдеш до пансіонату.

Розпач у моєму голосі був очевидний.

– Може, сходимо у «Флаїн Ей»?

Вона покусувала губу:

– Майя каже, що ти не дуже добре ставишся до мене.

Майя – це донька стоматолога. Вона носила картаті штани, з відповідними жилетами, як молодший бухгалтер.

– Ти казала, що Майя надокучлива.

Конні мовчала. Зазвичай ми співчували Майї, яка була багата, але смішна, та я розуміла, що тепер Конні співчуває мені, дивлячись, як я зітхаю за Пітером, який, мабуть, вирішив поїхати до Портленда на тижні. Місяці.

– Майя мила, – сказала Конні. – Справді мила.

– Ми могли б подивитися фільм усі разом. – Я наполягала, щоб уникнути перспективи нудно провести літо. Майя була не така вже й погана, казала я собі, хоч їй і не можна їсти цукерок і попкорну, оскільки вона носить брекети, але так я могла уявити це, нас утрюх.

– Вона вважає, що ти паскуда, – сказала Конні. Вона знову повернулася до вікна. Я втупилася на мереживні фіранки, які допомагала Конні підрублювати за допомогою клею, коли нам було дванадцять. Я прочекала надто довго, було очевидним, що моя присутність у кімнаті була помилкою і було зрозуміло, що мені нічого не залишалось, окрім як піти, напруживши горло, попрощатися внизу з батьком Конні – він збентежено кивнув мені –

і з брязкотом витягти велосипед на дорогу.

Чи почувалася я коли-небудь такою самотньою раніше, увесь день будучи нікому не потрібною? Я ледь не сприймала біль у животі за насолоду. Все ж бодай якесь заняття, переконувала себе, ідеальна можливість згаяти час. Я робила мартіні так, як батько мене вчив, розхлюпуючи вермут по руках, і ігнорувала, проливши його на барну стійку. Я завжди ненавиділа келихи для мартіні – ніжка і смішна форма дещо бентежили, неначе дорослі дуже сильно намагалися бути дорослими. Натомість я наливала його в чашку для соку, із золотавим ободком, і примушувала себе пити. Тоді робила ще одне і випивала теж. Було весело почуватися вільною і задоволеною власним домом, усвідомлювати, незважаючи на потік веселощів, що меблі завжди були огидні, а стільці важкі й манірні, як ґарґулії. Щоб помітити, що повітря прикрашає тиша, що штори завжди затягнені. Я відкрила їх і щосили намагалася підняти вікно. Надворі було жарко – я уявила батька, сердитого за те, що я впустила жарке повітря в дім, – але все одно залишила вікно відчиненим.

Матері не буде вдома цілий день, алкогольний напій допомагав згладити самотність. Було дивно, що я так легко могла почуватись інакше, що був безвідмовний спосіб пом'якшити гіркоту мого суму. Я могла пити, аж доки мої проблеми не здавалися компактними і милими, як я того й бажала. Я примушувала себе полюбити смак, дихати повільно, коли відчувала нудоту. Мене вивертало на покривало, яке я згодом відчищала від їдкого блювотиння, так, що залишався лише різкий, набридливий гострий запах у повітрі, який мені фактично подобався. Я перекинула лампу і зробила темний макіяж очей, недосвідчено, але з пристрасною увагою. Сіла перед маминим дзеркалом, на якому підсвічення мало різне налаштування: офіс. Денне світло. Сутінки. Кольорові вогні, мої риси обличчя були білі, немов у привида, коли я увімкнула функцію «Штучний день».

Я намагалася читати уривки із книжок, які мені подобалися в юності. Розпещену дівчину було відправлено в підземелля, до міста,

у якому правлять гобліни. Оголені колінця дівчинки в дитячому платтячку, подряпини, отримані в темних лісах. Зв'язана дівчина на ілюстраціях збуджувала мене так, що я була змушена їх перегляд ділити на частини. Мені хотілося б, щоб я могла намалювати щось подібне, щось, що викликало б у когось жах. Чи намалювати обличчя темноволосої дівчини, яку я бачила в місті, – яку я розглядала достатньо довго, щоб побачити, як поєднуються риси її обличчя. Я годинами мастурбувала, уткнувшись обличчям у подушку, отримуючи насолоду. За якийсь час у мене з'являвся головний біль, нервові спазми м'язів, у ногах тремтіння і чуттєвість. Моя білизна і верхня частина стегон були мокрі.

Інша книжка: ювелір срібних виробів випадково розливає розплавлене срібло собі на руку. Після опіку шкіра його руки, мабуть, покрилася кіркою і злізла. Шкіра стала натягнутою, рожевою і свіжою, без волосків чи ластовиння. Я подумала про Віллі і його протез, шланг з теплою водою, яку він лив на свої авто. Як калюжі повільно випаровуються з асфальту. Я спробувала, як воно оббирати апельсин, якщо в тебе обпечені руки до ліктів і немає нігтів.

Смерть я уявляла, як щось схоже на вестибюль у готелі. Свого роду цивілізовану кімнату, добре освітлену кімнату, у яку легко можна зайти чи вийти. Хлопець з міста застрелився у своєму підвалі після того, як його упіймали на продажі фальшивих лотерейних квитків. Я не думала про закипілу кров, мокрі нутрощі, але лише про легкість моменту, яким чистим і відокремленим мав здаватися світ. Усі розчарування, усе повсякденне життя з його суворістю і приниженнями одним порухом руки ставали неважливими.

Проходи між рядами в магазині здавалися новими для мене, мої думки були розмиті від сп'яніння. Постійне мерехтіння світла, зігнилий лимон, викинений у кошику для сміття, косметика, впорядкована вдалими, фетишистськими групами. Я зняла ковпачок з помади, щоб випробувати її на своїм зап'ясті, оскільки читала, що так треба робити. На дверях пролунали дзвіночки. Я звела погляд.

Це була темноволоса дівчина з парку, у джинсових кросівках, сукні з обрізаними біля самих плечей рукавами. Моє тіло охопило хвилювання. Я вже намагалась уявити, що я їй скажу. Від її появи день, здавалося, став тісно оповитий синхронністю, навіть сонячне проміння засвітило по-новому.

Дівчина не була красунею, помітила я, дивлячись на неї знову. Це було щось інше. Неначе картини доньки актора Джона Х'юстона. Її обличчя могло бути оманливим, але всі інші процеси були в дії. Це було краще, ніж краса.

Чоловік за стійкою нахмурився.

– Я казав тобі, – сказав він. – Я більше не дозволю зайти жодній з вас, досить.

Дівчина ліниво посміхнулась йому, піднявши руки вгору. Я побачила волосся в неї під пахвами.

– Агов, – сказала вона. – Я просто хочу купити туалетний папір.

– Ви крали в мене, – сказав чоловік, почервонівши. – Ти і твої подружки. Босоніж бігали повсюди брудними ногами, намагаючись спантеличити мене.

Якби такий гнів обрушився на мене, я була б страшенно налякана, але дівчина була спокійна. Навіть жартувала.

– Такого не могло бути, – вона задерла голову. – Може, це був хтось інший.

Він схрестив руки.

– Я запам'ятав тебе.

Дівчина змінилася на лиці, її очі озлобилися, але вона досі усміхалася.

– Гаразд, – сказала вона. – Говоріть, що хочете.

Вона глянула на мене, її погляд був холодний і далекий. Неначе вона мене ледь бачила. Мене пронизало бажання. Я сама здивувалася, як сильно я не хотіла, щоб вона зникла.

– Забирайся, – сказав чоловік. – Геть.

Перш ніж піти, вона показала язика чоловікові. Просто пискнула, неначе маленьке нестерпне кошеня.

Я повагалась якусь мить, перш ніж вийти надвір, услід за дівчиною. Але вона вже перетинала парк у швидкому темпі. Я поспішила за нею.

– Агов! – крикнула я. Вона і далі йшла.

Я повторила голосніше, і вона зупинилася, даючи можливість її наздогнати.

– Який нікчема, – сказала я. Я, мабуть, сяяла, як яблуко. Щоки почервоніли від легкого сп'яніння.

Вона вороже глянула в напрямку крамниці.

– Жирний козел, – пробурмотіла вона. – Я не можу навіть купити туалетного паперу.

Вона нарешті, здається, впізнала мене, довго розглядаючи моє обличчя. Я могла сказати, що вона роздивлялася мене, як нову копійку. Моя сорочка з нагрудником, подарунок моєї матері, вважалася модною.

– Я вкраду його, – сказала я, мій голос був надто чітким. – Туалетний папір. Легко. Я постійно краду звідти товар.

Мені було цікаво, чи повірить вона мені. Мабуть, було очевидним те, що я брешу. Але, можливо, їй подобалось це. Безумство мого бажання. Чи, може, вона хотіла подивитись, чим все закінчиться. Багата дівчина приміряє лайкові рукавички злочинності.

– Ти впевнена? – запитала вона.

Я знизала плечима, моє серце шалено билося. Якщо вона мені і співчувала, то я того не помічала.

Моє незрозуміле повернення здивувало чоловіка за стійкою.

– Знову повернулася?

Навіть якби я справді хотіла спробувати вкрасти щось, це було б неможливо. Я проходила між рядами, намагаючись стерти з обличчя будь-які ознаки злочинця, але чоловік не відводив погляду. Він пильно дивився, аж доки я не схопила туалетний папір і принесла його до каси, відчуваючи сором, я піддалася звичці. Звичайно, я нічого не збиралася красти. Такого ніколи не могло бути.

Пробиваючи туалетний папір, він не зміг стриматися.

– Така мила дівчина, як ти, не повинна вештатися з такими дівчатами, – сказав він. – Ця компанія така мерзенна. Якийсь хлопець з чорним собакою. – Він глянув засмучено: – Я не дозволяю їм заходити до магазину.

Крізь рябе скло я бачила, як дівчина гуляє по парку. Рукою затіняє очі. Така несподівана і неочікувана удача: вона чекала на мене.

Після того як я заплатила, чоловік довго дивився на мене.

– Ти просто ще дитина, – сказав він. – Чому б тобі не піти додому?

Я почувалася ніяково перед ним.

– Мені не треба кулька, – сказала я і встромила туалетний папір собі в сумочку. Я мовчала, чоловік давав мені здачу, облизуючи губи, неначе стираючи поганий присмак.

Дівчина оживилася, коли я підійшла.

– Ти взяла?

Я кивнула, і вона повела мене за ріг, дорогою підганяючи мене. Я ледь сама не повірила, що й справді щось вкрала, мої жили заповнив адреналін, коли я простягла свою сумку.

– Ха, – сказала вона, заглянувши всередину. – Так йому, йолопові, і треба. Це було не важко?

– Зовсім легко, – сказала я. – Все ж таки, він такий неуважний. – Я захоплювалася нашою змовою, тим, як ми стали командою. У тому місці, де сукня була не застібнута, було видно трикутник оголеного живота. Як легко вона викликала певне недбале сексуальне почуття, неначе її одяг, що спішно рухався по її тілу, був досі прохолодний від поту.

– Я Сюзен, – сказала вона. – До речі.

– Іві. – Я подала руку. Сюзен засміялася, що змусило мене зрозуміти, що тиснути одне одному руки не годиться, оскільки це показний знак чесного світу. Я зашарілася. Було важко знати, як поводитися без звичайних форм і жестів ввічливості. Я не була

впевнена, що має бути замість них. Настало мовчання: я намагалася заповнити його.

– Здається, я бачила тебе кілька днів тому, – сказала я. – Поруч із «Хай-Хо»?

Вона не відповіла, не даючи мені можливості за щось ухопитися.

– З тобою було кілька дівчат? – сказала я. – І під'їхав автобус?

– Ох, – сказала вона. Її обличчя оживилося. – Так, той ідіот був справді навіжений. – Від спогадів вона пом'якшала. – Я маю допомагати дівчатам, тримати їх у тонусі, а інакше вони би просто пропали. Нас би впіймали. Я дивилася на Сюзен з цікавістю, яка, мабуть, була очевидна: вона дозволяла мені дивитися на себе без будь-якої сором'язливості.

– Я запам'ятала твоє волосся, – сказала я.

Сюзен, здається, було приємно. Вона мимовільно торкнулася кінчиків.

– Я його ніколи не підрізала.

Пізніше я довідаюся, що це Рассел казав їм цього не робити.

Сюзен з несподіваною гордістю притисла туалетний папір до грудей.

– Ти хочеш, щоб я тобі дала якісь гроші за це?

У неї не було ані кишень, ані сумочки.

– Ні, – сказала я. – Це мені нічого не коштувало.

– Ну, тоді дякую, – відповіла вона з очевидним полегшенням. – Ти живеш десь тут неподалік?

– Зовсім близько, – мовила я. – Зі своєю мамою.

Сюзен кивнула:

– На якій вулиці?

– Провулок Монін Стар.

Вона хмикнула від подиву:

– Модно.

Я бачила, що те, що я жила в гарній частині міста, щось означало для неї, але не могла уявити, що саме, щось більше, ніж просто ворожість до багатих, яка зазвичай буває в молоді. Тут було

перемішано багатих, ЗМІ і представників управління в певнім казані зла, як винуватців великого ошуканства. Я лише починала вчитися, як поєднувати певну інформацію з вибаченнями. Як висміювати себе, перш ніж це зробить хтось інший.

– А ти?

Вона змахнула пальцями.

– Ох, – сказала вона. – Ти знаєш. Ми якось перебиваємося. Але багато людей в одному місці, – вона показала на сумку, – означає, що треба витерти багато задів. У нас обмаль грошей на цей момент, але все скоро зміниться, я впевнена.

Ми. Дівчина була часточкою якогось «ми», і я заздрила її легкості, її впевненості, куди вона має йти з цієї автостоянки. Ті двоє дівчат, що я бачила з нею в парку, хто б вони не були, але вони жили з нею. Люди, які помічали її відсутність і раділи, коли вона поверталася.

– Ти мовчиш, – Сюзен сказала через якусь мить.

– Вибач. – Я примушувала себе не розчісувати укуси комарів, хоч відчувала свербіж по всьому тілі. Я зав'язала з нею розмову, але нічого з того, що спадало мені на думку, не могла сказати. Я не могла розповісти їй про те, як часто думала про неї з того дня. Не могла розповісти їй, що в мене немає друзів, що мене переведено до школи-пансіонату, того цілорічного муніципалітету непотрібних дітей. Що для Пітера я була ніким.

– Це класно, – вона помахала рукою. – Люди такі, які вони є, розумієш? Коли я тебе побачила, то могла сказати, – продовжувала вона, – ти уважна особистість. Ти все тримаєш у пам'яті.

Я не звикла до такої безпосередньої уваги. Особливо від дівчини. Зазвичай це могли бути вибачення якогось хлопця за те, що він мене не помітив. Я дозволила собі уявити себе дівчиною, яку люди вважали б уважною. Сюзанна змінилася: можна було сказати, що це було вступом до відправної точки, але я не могла придумати, як розширити наші стосунки.

– Гарзд, – сказала вона. – Мені туди. – Вона кивнула в бік авто, припаркованого в затінку. Це був «Роллс-Ройс», укритий брудом.

Коли вона побачила моє збентеження, то усміхнулася.

– Ми позичаємо його, – сказала вона так, неначе це все пояснювало.

Я дивилася, як вона йде, не намагаючись зупинити її. Я не хотіла бути нав'язливою: я мала радіти і тому, що, зрештою, було.

У моєї матері знову було побачення. Спершу був чоловік, який відрекомендувався як Вісмайя, продовжуючи масажувати голову моїй матері своїми пазуристими пальцями. Він сказав мені, що день мого народження, на межі між Водолієм і Рибами, означає дві фрази «Я вірю» і «Я знаю».

– То як? – запитав мене Вісмайя. – Ти віриш, що знаєш, чи знаєш, що віриш?

Наступним був чоловік, який запуслав маленькі срібні літачки і який казав мені, що мої соски видно через мою сорочку. Він казав це відверто, неначе це була корисна інформація. Він зробив пастельні портрети корінних американців і хотів, щоб моя мати допомогла йому відкрити музей його робіт в Аризоні. Наступним був забудовник з Тібуруну, який водив нас до китайського ресторану. Він постійно наполягав на моїй зустрічі з його донькою. Повторюючи знову і знову, як він переконаний, що ми б чудово ладили. Як я зрозуміла, його доньці було одинадцять. Конні посміялась би з того, як на його зубах залипав рис, але ми не розмовляли з нею відтоді, як я приходила до неї додому.

– Мені чотирнадцять, – сказала я. Чоловік глянув на мою матір, вона кивнула.

– Звичайно, – сказав він з різким запахом соєвого соусу з рота. – Я бачу, ти вже фактично доросла.

– Вибачте, – мати плямкнула на іншій кінці столу, а коли чоловік повернувся, щоб погодувати її огидним на вигляд стручком гороху зі своєї виделки, вона відкрила рота покірно, мов пташечка.

Жалість, яку я відчувала щодо своєї матері в таких ситуаціях, була нова і викликала зніяковілість, але також я усвідомлювала, що змушена тримати це в собі – похмурий і особистий обов'язок, як медичний діагноз.

За рік до розлучення мої батьки влаштували вечірку з коктейлями. Це була ідея мого батька – до того, як він пішов, моя мати не була компанійською, тож я розуміла її глибоке хвилювання під час вечірок чи подій, її напружена усмішка виражала сильний дискомфорт. Це була вечірка на честь інвестора, якого знайшов мій батько. Думаю, це було вперше, коли він брав гроші від когось, а не від мами, і від того його запал ставав ще більшим, тож він випив ще до того, як прийшли гості. Його волосся було просочене густим, властивим батькові, ароматом «Віталіс», а в подиху відчувався запах алкогольного напою.

Моя мати приготувала реберця по-китайськи з кетчупом, які мали залозистий блиск, неначе глазуровані. Оливки з банки, солоні горішки. Сирні палички. Кілька густих мандаринових десертів, рецепти яких вона взяла з «МакКолл». Вона запитала мене ще перед приходом гостей, чи добре виглядає, пригладжуючи свою спідницю з візерунчастої тканини. Пам'ятаю, як я була спантеличена цим питанням.

– Дуже гарно, – сказала я, відчуваючи дивний неспокій. Мені дозволили випити трохи хересу з рожевої гранованої склянки: мені подобалося безглуздо морщитись, і я підкралась ще за однією.

Гостями були здебільшого друзі мого батька, і я була вражена, наскільки широким було його інше життя, життя, яке я бачила лише зі свого кута зору. Тут були люди, які знали його, які говорили з ним про ланчі, відвідування «Голден Гейт Філдс» і дискутували з ним з приводу Сенді Коуфакса. Моя мати нервово крутилася біля буфету: вона виклала палички, але ніхто ними не користувався, і я б навіть сказала, що це засмутило її. Вона спробувала встромити їх кремезному чоловіку і його дружині, але ті помахали головами, а чоловік сказав якийсь жарт, який я не розчула, але помітила розпач на обличчі матері. Вона теж була напідпитку. Це була одна з тих вечірок, на якій швидко всі п'яніють, загальний туман у голові затьмарював важливість розмов. Ще до того, як один з друзів мого батька запалив косяк, я побачила, що розпач на обличчі матері

змінився на терплячу поблажливість. Деякі контури ставали розмитими. Жінки спостерігали за літаком, що пролітав мимо, роблячи дугу в напрямку аеропорту Сан-Франциско. Хтось впустив склянку в басейн. Я бачила, як вона повільно опускалася на дно. Можливо, то була попільничка.

Я пурхала під час вечірки, почуваячись ще молодшою дитиною, яка прагне залишатися непомітною і водночас бажає брати участь. Я була тільки рада показати, де ванна кімната, коли мене хтось просив, покласти на серветку горішки, які я їла біля басейну, один за одним, їхні солоні піщинки залишалися на пальцях. Бути зовсім юною означало, що від тебе ніхто нічого не очікує.

Я не бачила Тамари з того самого дня, як вона привезла мене після школи, і пам'ятаю, що відчула розчарування, коли вона приїхала, – тепер я мала поводитися, як доросла, аби вона це бачила. З нею був чоловік, трохи старший. Вона відрекомендувала його, декого цілувала в щічку, декому потискала руку. Здавалось, її знали всі. Я заздрила їй, коли хлопець Тамари поклав руку їй на спину, на оголену шкіру між її спідницею і топом у той час, як вона розмовляла. Я хотіла, щоб вона побачила, що я п'ю: я підійшла до барної стійки одразу ж за нею і налила собі ще одну склянку хересу.

– Гарний прикид, – сказала я, відчуваючи, як пече у грудях. Вона стояла спиною до мене і не чула. Я повторила, і вона здригнулася.

– Іві, – сказала вона досить мило. – Ти налякала мене.

– Вибач. – Я почувалася по-дурному, по-тупому у своїй простій сукні. Її одяг був яскравий і, схоже, новий, діаманти мерехтіли фіолетовим, зеленим і червоним.

– Весела вечірка, – сказала вона, і провела очима по натовпу.

Перш ніж я придумала, що відповісти, лягнути щось, аби показати, що я вважаю розставлені факели безглуздя, до нас приєдналася мама. Я швидко поставила склянку назад на стіл. Я ненавиділа те, як почувалася: увесь мій спокій до приїзду Тамари змінився болісним сприйняттям кожного предмета в моєму домі, кожної деталі моїх батьків, неначе я несла відповідальність за все це. Мені було

соромно за широку спідницю моєї матері, яка здавалася старомодною порівняно з одягом Тамари, за напруження, з яким мати зустріла її. Її шия вкрилася плямами від нервів. Я нишком відійшла, доки вони відволіклись на люб'язну балаканину.

Відчуваючи нудоту і сухість від дискомфорту, мені хотілося сісти в якомусь місці і не говорити ні з ким, щоб не стежити за поглядами Тамари, не бачити, як мати їсть паличками, яскраво демонструючи, що це не так важко, навіть коли мандарин падав назад на тарілку. Мені захотілося, щоб там була Конні – тоді ми ще були друзями. Моє місце біля басейну було зайняте юрбою жінок-пліткарок; через усе подвір'я я чула, як мій батько вибухає від сміху, так само сміється вся компанія, що його оточує. Я ніяково смикнула своє плаття, мені не вистачало склянки в руці. Хлопець Тамари стояв поруч, їв реберця.

– Ти донька Карла, – промовив він. – Еге ж?

Пам'ятаю, як мене здивувало, що вони з Тамарою розділилися, що він просто стояв сам, підкріплювався. Було дивним бодай те, що він захотів заговорити до мене. Я кивнула.

– Гарний дім, – сказав він з повним ротом. Його губи були блискучими і вологими від реберець. Я бачила, що він гарний, але було в ньому щось смішне – задертий ніс, зайва шкіра на підборідді.– Така велика територія, – додав він.

– Це був будинок моїх дідуся і бабусі.

Його очі змінились.

– Я чув про неї, – сказав він. – Про твою бабусю. Я дивився фільми з її участю, коли був маленький. Я не зрозуміла, наскільки п'яний він був до того моменту. Його язик затримався на кутику рота.
– Той епізод, де вона натрапляє на алігатора в фонтані. Класика.

Я звикла, що люди говорять про мою бабусю з любов'ю. Як вони любили виражати своє захоплення, розповідати мені, що вони вирости з нею на екранах телевізорів, яскраво усміхаючись у їхній вітальні, як ще один, кращий, член сім'ї.

– Зрозуміло, – сказав хлопець, оглядаючись навколо. – Тож це був її маєток. Звичайно, твій старий аж ніяк не зміг би собі такого

дозволити.

Я розуміла, що він ображав мого батька.

– Просто дивно, – сказав він, витираючи губи рукою. – Чому твоя мати терпить.

Моє обличчя, мабуть, нічого не виражало: він помахав Тамарі, яка досі стояла біля бару. Мій батько приєднався до неї. Матері ніде не було видно. Браслети Тамари забрязкали, коли вона махнула своїм келихом. Вони з моїм батьком просто розмовляли. Нічого не відбувалося. Я не розуміла, чому хлопець так несамовито посміхався, чекаючи, що я щось скажу.

– Твій батько трахає все, що може, – сказав він.

– Можна взяти твою тарілку? – запитала я, надто приголомшена, щоб сіпатися. Це було одним з того, чого я навчилась від своєї матері: виявляти вихованість. Відрізати біль жестом увічливості. Як Джеккі Кеннеді. Це позитивна риса того покоління, спроможність відвернути увагу від своєї зняковілості, подавивши її формальністю. Але тепер це було немодно, і я побачила щось схоже на зневагу в його очах, коли він подавав мені тарілку. Хоча, можливо, мені здалося.

Вечірка закінчилася після того, як стемніло. Кілька факелів були досі запалені, подаючи сигнали своїм неясним полум'ям, яке миготіло серед нічної темряви. Жваві, негабаритні авто гуркотіли по шосе, батько вигукував прощання, тоді як мати складала в купу серветки і об'їдені кісточки маслин, обмиті чужою слиною, у свою відкриту долоню. Батько увімкнув магнітофон; я виглянула з вікна своєї спальні і побачила, що він намагається запросити маму танцювати.

– Я дивитимусь на місяць, – заспівав він, далеке-далеке обличчя місяця було сповнене тоді неймовірної туги.

Я розуміла, що мала б ненавидіти батька. Але я лише почувалася по-дурному. Мені було соромно – не за нього, а за матір. Вона погладжувала свою широку спідницю, запитуючи мене, як вона

виглядає. За те, як у неї на зубах іноді залишалася їжа і як вона бентежилася, коли я їй про це казала. За те, що вона годинами стояла біля вікна, коли мій батько пізно приходив додому, намагаючись розшифрувати нове значення порожньої дороги.

Вона, очевидно, знала, що відбувається, – вона мала знати – але хотіла, щоб він все одно був з нею. Так само, як Конні, підстрибувала за пивом, знаючи, що це виглядає по-дурному.

Навіть хлопець Тамари їв з несамовитою, безмежною жадібністю, жував швидше, ніж міг проковтнути. Хоч він знав, що з голоду можуть насміхатися.

Оп'яніння минуло. Я відчувала сонливість і порожнечу, знову поринувши в роздуми. У мене було презирство до всього: кімнати із залишками дитинства, мереживо навколо стола. Пластмасовий магнітофон з бакелітовою ручкою, з блиском, неначе мокрий стілець-подушка, який прилипав ззаду до моїх ніг. Вечірка з гострою закускою, чоловіки, одягнені в гавайські сорочки з нагоди свята. Це все, здавалося, зайвий раз пояснювало, чому батькові хотілося чогось більшого. Я уявила Тамару, зі стрічкою, обмотаною кругом шиї, як вона лежить на килимі в якійсь зовсім маленькій квартирі в Пало-Альто. Там мій батько – дивиться на неї? Сидить на стільці? Його збуджує рожева помада Тамари. Я намагалася ненавидіти її, але не могла. Я не могла навіть ненавидіти свого батька. Єдина, хто залишилася, – моя мати, яка допустила це, яка була такою слабохарактерною і м'якосердою. Давала гроші, готувала щовечора і навіть не задумувалася, що батькові було потрібно щось іще – нестандартне мислення Тамари, для якої життя – це неначе телевізійне шоу про літо.

Тоді я уявляла одруження як щось просте і бажане. Як чиюсь обіцянку піклуватися про тебе, обіцянку помічати, якщо ти сумна, чи стомлена, чи ненавидиш їжу, у якої жахливий смак. Як обіцянку, що ваші життя будуть іти паралельно. Моя мати, очевидно, все знала, але залишала все як є, то що можна сказати про кохання? У ньому ніколи не можеш бути впевнений – звідси і беруться ці сумні

приспіву пісень, які доводять до відчаю, – «Ти не любив мене так, як я любила тебе».

Найбільше лякає те, що неможливо визначити причину, момент, коли все змінилося. Коли вперше погляд на глибокий виріз сукні на спині іншої жінки починає змішуватися з усвідомленням, що дружина в іншій кімнаті.

Коли музика стихла, я знала, що зараз зайде мама, щоб побажати на добраніч. Це був момент, якого я боялась, – помітити, як її локони ослабли, помада розтерлася навколо рота. Коли вона постукала, я подумала про те, щоб удати, ніби сплю. Але в мене було увімкнене світло: двері відчинилися.

Вона злегка скривилася:

– Ти ще не роздягалась.

Я могла проігнорувати її або випалити якийсь жарт, але не хотіла завдавати їй болю. Не тоді. Я сіла.

– Було гарно, чи не так? – сказала вона, прихилившись до одвірка. – Уважаю, реберця мені вдалися.

Можливо, я щиро думала, що мати хотіла б знати. Чи, може, я хотіла, щоб вона заспокоїла мене, пояснивши все по-дорослому.

Я прочистила горло:

– Дещо сталося.

Я відчула, як вона напружилася, стоячи на дверях.

– Ох?

Згодом я картала себе, згадуючи про це. Вона, очевидно, вже знала, чого чекати. Очевидно, хотіла, щоб я мовчала.

– Батько говорив, – я повернулася до черевика і зосереджено рухала пряжкою. – З Тамарою.

Вона видихнула:

– І? – вона злегка усміхнулася. Безтурботною усмішкою.

Я була збентежена: вона, очевидно, знала, що я мала на увазі.

– Це все, – сказала я.

Мати глянула на стіну.

– Єдине, що було не так, – це десерт, – мовила вона. – Наступного разу натомість я б зробила мигдальне печиво, кокосово-мигдальне печиво. Ці мандарини було незручно їсти.

Я мовчала, від шоку ставши настороженою. Я зсунула черевики і поклала їх під ліжку, один біля одного. Я пробурмотіла на добраніч, нахилила голову, щоб мати мене поцілувала.

– Вимкнути тобі світло? – запитала мама, затримавшись на дверях.

Я похитала головою. Вона тихо зачинила двері. Як сумлінно вона повертала ручку, аби двері клацнули, щоб зачинитися. Я пильно дивилася на свої почервонілі ступні, на яких залишилися відбитки черевиків. Думала про те, які стиснені і дивні вони на вигляд, зовсім не пропорційні, і хто може полюбити когось, у кого такі ступні?

Мама говорила про чоловіків, з якими вона зустрічалася після батька, з відчайдушним оновленим оптимізмом. Я бачила, як віддано вона трудилася: робила вправи на баннім рушнику у вітальні, її леопард був укритий смужками поту. Вона могла лизнути долоню і понюхати, щоб перевірити своє власне дихання. Вона зустрічалася з чоловіками, у яких на шиї були фурункули в тих місцях, де вони порізалися під час гоління, чоловіками, які не могли оплатити чек і зі вдячністю дивилися на маму, коли вона витягувала свою кредитну картку «Аер Тревел». Вона знаходила таких чоловіків і, здавалося, була рада тому.

Я уявляла Пітера під час наших обідів з цими чоловіками. Як він спить з Памелою в напівпідвальному приміщенні, в незнайомому місті Орегону. Ревнощі дивно змішувалися з хвилюванням за них двох, за дитину, яку носить Памела. Я розуміла, що багато дівчат просто створені для любові. Як, наприклад, Сюзен, що викликає це почуття просто своїм існуванням.

Найбільше моїй матері подобався золотошукач. Принаймні так Френк відрекомендувався і сміявся, розбризкуючи слину з куточків

рота.

– Радий познайомитися, люба, – промовив він першого вечора, і його великі руки затисли мене в безтактних обіймах. У мами було легке запаморочення і сп'яніння. Їй здавалося, що життя було світом, де самородки золота заховані в руслах чи в підніжжях скель, і збирати їх можна так само легко, як персики.

Я чула, як мама розповідала Сел, що Френк був досі одружений, але це не надовго. Я була не зовсім впевнена, що це правда. Френк не був схожий на чоловіка, який міг би залишити сім'ю. Він носив сорочку з кремовими гудзиками і вишитими червоними нитками півоніями на плечах. Моя мати поводитися схвильовано, торкаючись волосся, проводила нігтем між передніми зубами. Вона дивилася то на мене, то на Френка.

– Іві дуже розумна дівчинка, – сказала вона. Вона говорила надто голосно. Та все ж було приємно чути це. – Вона процвітатиме в Каталіні. – Це була школа-пансіонат, до якої я мала ходити, проте до вересня, здавалось, ще ціла вічність.

– Розумна голова, – грубим голосом мовив Френк. – Ти там не пропадеш, чи не так?

Я не розуміла, чи він жартує, чи ні, і моя мати, здавалось, також.

Ми мовчки їли запіканку в їдальні і я, відсовуючи тофу, наскладала його в себе на тарілці цілу гірку. Я бачила, що мати вирішила змовчати.

Френк був гарний, незважаючи на дивну сорочку. Він був неймовірно витончений і жіночний, до того ж змушував мою матір сміятися. Він був не таким привабливим, як батько, та все ж. Вона намагалася дотягтися кінчиками пальців до його руки.

– Чотирнадцять років, так? – перепитав Френк. – Готовий побитись об заклад: від хлопців відбою нема.

Дорослі завжди дражнили мене з приводу хлопців, але я вже досягла того віку, коли це більше не сприймалось як жарт, це було переконання, що хлопці фактично мають добиватися мене.

– Ох, оравою ходять, – відповіла я, і мама звернула увагу на непривітність у моєму голосі. Френк не показав, що помітив, широко усміхаючись до матері, поплескав її по руці. Вона теж усміхалася, але нещиро, переводила погляд то на мене, то на нього через увесь стіл.

У Френка були золоті копальні в Мексико.

– Там немає жодних правил, – казав він. – Дешева робоча сила. Цього більше, ніж достатньо.

– І скільки золота ви знайшли? – запитала я. – Я маю на увазі, вже.

– Ну, щойно все обладнання буде на місці, я знайду тонну. – Він надпив з келиха, залишаючи жирні відбитки пальців. Моя мама зм'якла від його погляду; її плечі розслабилися, губи розімкнулися. Того вечора вона мала молодий вигляд. У мене був дивний напад материнського почуття щодо неї, і дискомфорт від того змусив мене здригнутися.

– Можливо, я візьму вас туди, – казав Френк. – Вас обох. Маленька подорож до Мексики. Квіти у волоссі. – Він тихо відригнув і проковтнув, а моя мама почервоніла, наливаючи вино собі в келих.

Матері подобався цей чоловік. Виконувала свої дурнуваті вправи, щоб подобатися йому без одягу. Вона була доглянута і сп'яніла, її обличчя виражало палке прагнення любові.

Думка про те, що моїй матері чогось не вистачає, була нестерпна. Я дивилася на неї, хотіла усміхнутися, щоб показати, що в нас все гаразд, в обох нас. Але вона не дивилася на мене. Натомість її увага була прикута до Френка, чекаючи, аби отримати все, що він хотів їй дати. Я тісніше стиснула свої руки під столом.

– А як же ваша дружина? – запитала я.

– Іві, – шикнула мама.

– Усе гаразд, – сказав Френк, піднявши руки вгору. – Це справедливе питання. – Він сильно потер око, а тоді опустил виделку. – Це складні речі.

– Нічого складного, – відповіла я.

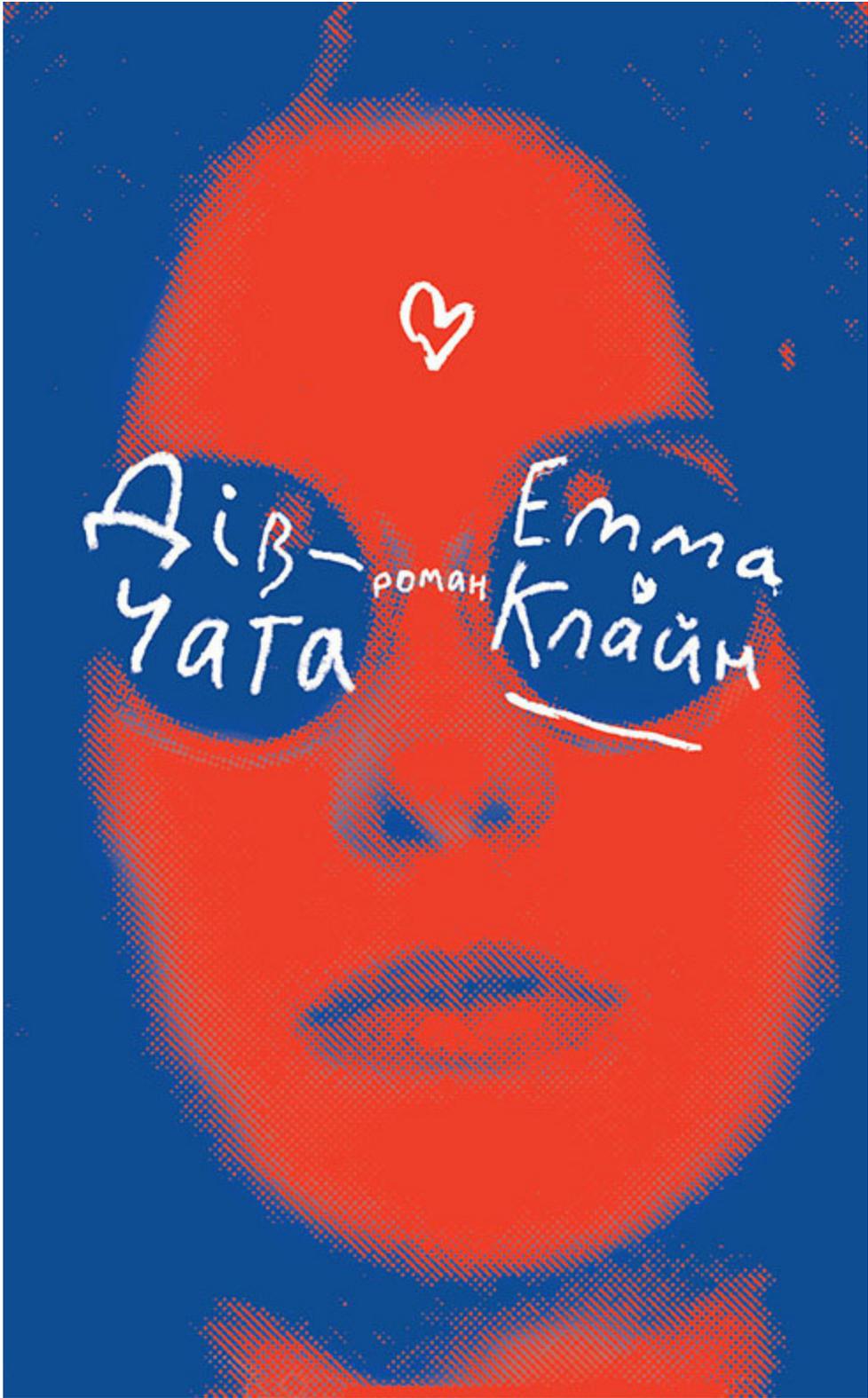
– Грубе дівчисько, – сказала мама. Френк поклав руку їй на плече, але вона вже встала, щоб прибрати посуд, її обличчя виражало сувору зайнятість, і Френк подав свою тарілку зі схвильованою усмішкою. Витираючи сухі руки об джинси, я не дивилася ані на неї, ані на нього. Я зривала шкірку навколо нігтя, смикала, аж доки не відірвала, що хотіла.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

Дів-
чата

роман

Емма
Клайм